

Українські Вісті

Ціна 1 км.

UKRAINSKI WISTI • UKRAINIAN NEWS

UKRAINISCHE NACHRICHTEN

Наші закордонні представництва:

Америка: Nesenik I. 99 Ave. „C“, New York 9, N.Y., U.S.A.
Англія: A. Bondarenko, 78, Kensington Park Road, London, W. 11
Австралія: Krywopal S. Box 1586, M. G. P. O. Adelaide S. Australia
Аргентина: M. Parasuk, Av. I. M. Campos 556 San Andres F. C. G. Mitre, Argentina.
Бельгія: W. Schklar, 14, Rue F. Stevens, Herstal (Liege), Belgium
Голландія: W. Haryszenko Smaragdplein 75 Utrecht (Holland)
Канада: A. Kramar, 36 Delaware Ave., Toronto 4, Ont. Canada
Франція: N. Grouchetsky, 33, rue Roque de Filloil Puteaux, Seine. France K-to: Paris CC 11.057.11

ТИЖНЕВИК ПОЛІТИКИ, ЕКОНОМІКИ, КУЛЬТУРИ І ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

Рік XVII. ч. 1-2/1479-1480/

Herausgeber: Verlagsgesellschaft „Ukrainki Wisti“
Verlagsort: Neu-Ulm/Donau
Druck: Verlagsgesellschaft „Ukrainki Wisti“, Neu-Ulm/Do., Schließfach 32 — Tel. 77529

Новий Рік і Різдво Христове 1962

З Новим Роком, новим щастям!

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

Центральний Комітет Української Революційно-Демократичної Партії з нагоди великого свята Різдва Христового і Нового 1962 Року сердечно вітає братів і сестер в уярмленій Україні, вдома, в тюрмах і на засланнях і всіх розсіяних по світу, Державний Центр УНР в екзилі, Українську Національну Раду, ВО УНРади, достойників Українських Церков, усіх членів і симпатиків та прихильників революційно-демократичного руху, СУЖЕРО, ДОБРУС, ОДМ, Юний ОДМ та всі українські самостійницькі політично-громадські організації, — бажаємо всім щастя, здоров'я, витривалості в боротьбі за наші ідеали — свободу й незалежність українського народу.

ЦК УРДП

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ — СЛАВТЕ ЙОГО!

З НОВИМ РОКОМ,
З НОВИМ ЩАСТЯМ,
З НОВИМ ЗДОРОВ'ЯМ!

ДО всіх членів і прихильників ДОБРУС-Сівсько-СУЖЕРОвського руху та всіх українців закордоном

Президія Світової Федерації колишніх політичних в'язнів та репресованих советами, Головна Управа СУЖЕРО в Канаді, головні управи: ДОБРУСу в США, ДОБРУСу у Великобританії, ДОБРУСу в Австралії, ДОБРУСу в Аргентині та ДОБРУСу в Німеччині цим звертаються до всіх членів і прихильників та українських людей доброї волі з наступним:

1. ДОБРУСівсько-СУЖЕРОвський рух закордоном в інтересах поневолених нашої Батьківщини створив цінності такої ваги, яких значимість трудно применшувати. Національна свідомість, пильність, жертвенність і відданість справі боротьби проти московського імперіалізму й комунізму — ось це ознака минулого десятиліття діяльності нашого руху.

2. Проте, якби наш рух зупинився на досягнутому, якби ми, що, покидаючи рідний край, прирікали служити йому аж до смерті, сьогодні те приречення занедбали, — стали б ми притчею во язіях. Тож продовжуймо так, як починали і хай нам світлий Київ просвічує наш шлях.

3. Головна Управа СУЖЕРО в Канаді та Головна Управа ДОБРУСу в США сьогодні приступили до видання англійською мовою книги М. Чиж «Мати й дитина в СССР», книги, в якій змальована жаклива доля української матері й дитини.

4. Одночасно Президія Федерації приступила до видання «Тзе Нью Рев'ю» — журналу нашого руху англійською мовою, що має об'єднати навколо себе кращих людей поневолених народів Москвою і Пекіном. Цей журнал усіма нами підтриманий морально й матеріально може мати велике значення в нашій боротьбі за державну незалежність і свободу України.

5. Президія Федерації вже давно запланувала видання третього тому Білої Книги, присвяченого Україні в другій світовій війні.

6. У портфелі Президії Федерації — перший том Білої Книги еспанського (Закінчення на 2-й сторінці)

Всіх наших читачів, прихильників, кореспондентів, співпрацівників, кольпортерів, уповноважених у всіх країнах, Українську Національну Раду та її Виконавчий Орган і все громадянство вітаємо з Новим Роком і Різдом Христовим та бажаємо всього найкращого.

Редакція „Українських вістей“

Виконавчий Орган Української Національної Ради пересилає сердешні привіти та найкращі побажання з нагоди Різдвяних свят і Нового 1962 Року.

Вислаючи щирі подяку всім тим, хто морально і матеріально підтримує визвольну акцію Державного Центру Української Народної Республіки, закликаємо все українське громадянство до повсякчасної підтримки визвольної бо-

ротьби українського народу. Тверда віра в остаточну перемогу наших національно-державних прагнень повинна постійно жити серед усіх нас.

Щастя Боже!

Микола ЛІВИЦЬКИЙ (Голова ВО)
Дмитро АНДРІЄВСЬКИЙ (Заст.Гол.)
Федір ПІГІДО (Заступник Голови)

Всім товаришам праці, друзям і колегам, усім моїм читачам і прихильникам, українським церковним, політичним і громадським організаціям з нагоди Різдва Христового й Нового Року висловлюю мої найкращі святочні й новорічні побажання та поздоровлення! З Новим Роком, з новим щастям!

Іван БАГРЯНИЙ
(Віцепрезидент УНР в екзилі)

З нагоди Різдва Христового і Нового Року пересилаю мої найкращі побажання українському народові в Україні і всім українцям у вільному світі та членам Української Національної Ради.

Хай вогонь, що його кинув Спаситель на землю, палає у Ваших серцях і душах, та загриває Вас і в цьому 1962 році у визвольній боротьбі й у всіх Ваших творчих трудах, а при тому всіх Вас вітаю

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!

Осип БОЙДУНИК
(Голова Української Національної Ради)

Крайовий Комітет УРДП в Австралії в імені всього членства Крайової Організації та симпатиків палко вітає з нагоди свят Різдва Христового та Нового Року 1962 Президента УНР в екзилі д-ра С. Витвицького та весь ДЦ УНР — УНРаду і ВО УНРади й бажає повних творчих успіхів. Вітаємо і бажаємо сил та витривалості, повного здоров'я для Секретаріату ЦК УРДП на чолі з Генеральним Секретарем ЦК Іваном Павловичем Багряним. Хай Новий 1962 Рік буде новим кроком у творчих успіхах української революційної демократії. Хай 1962 рік стане кроком вперед у визволенні нашого волелюбного українського народу. Вітаємо український нарід на Батьківщині та на еміграції. Вітаємо Українські Церкви. Вітаємо крайові організації УРДП в усіх інших країнах, де вони існують.

КК УРДП в Австралії

Від імені всіх членів і ГУ організації СУЖЕРО сердечно вітаємо з Різдом Христовим і бажаємо найбільших досягнень у Новому Році нашим славним «Українським вістям»; почесним членам нашої організації — Президентові УНР в екзилі д-рові С. Витвицькому, його заступникові, відомому українському письменникові І. Багряню; Голові УНРади О. Бойдуникові та керівникові Ресорту Закордонних Справ М. Лівичькому.

Вітаємо ієрархів Української Церкви в Канаді й Америці, бажаючи їм довгого віку на славу розвитку твердого християнського моралі.

Вірюмо непохитно, що прийде час коли наша спільна праця засяє бодай маленькою іскоркою в райдузі волі над нашою Україною.

Головна Управа СУЖЕРО:

М. ПРИХОДЬКО, В. ЧМІЛЕНКО, У. САМЧУК, С. ПІДГАЙНИЙ, О. СОСНА, М. КОСТЮК, Д. БЕРКУТА, ВИТВИЦЬКИЙ.

Сердечно вітаю всіх передплатників і читачів часопису «Українські вісті» в Австралії та всіх моїх друзів на Україні й на еміграції з Різдом Христовим та Новим Роком і бажаю веселих свят.

С. КРИВОЛАП

I. БАГРЯНИЙ

Перспектива іреденти?

Це тема не новорічна, на жаль. А може. . . Може якраз ця тема найбільше новорічна. Бо найбільше актуальна, найбільше животрепетна, найбільше нас торкається сьогодні, і торкатиметься завтра, бо стосується нашої долі — долі цілого народу, яка «важиться на терезах історії». Цей високопарний штамп про «терези історії» належить до помпезного арсеналу сучасників, які б хотіли все звалити на якусь мітичну «історію», всемогутню і невблаганну, а самим вмити руки, але цей штамп варто позичити сьогодні зумисне, спеціально під Новий рік.

Не сердься, читачу, за такий «темний» заголовок. — це теж спеціально на новий рік. Але в нім нічого немає непроглядного, слово «іредента» з італійської мови означає «незвільнений», чи «незвільнена», застосовуване до території, а відтак застосоване й до нації, яка ту територію населяє. Чи чекає нас перспектива вічної неволи? Питання це поставлене не автором, тим більше під новий рік. Питання це поставлене йому читачами, що в розпучі, в нашій тяжкій і трагічній дійсності (не емігрантській, а дійсності цілого нашого народу, в якій він перебуває і в якій його доля «важиться на терезах»... на тих проклятих терезах, що є жадними «терезами історії», а просто терезами ворога нашого, який гвалтом вершить нашу долю), дивляться з болем сердечним на оті «терези історії» й на «колеса історії» й не бачуть перспективи ані для себе, ані для свого народу. Для них це питання — питання про долю нашої нації — встає з особливою настирливістю й на

всю височину саме оце зараз, під Новий рік. . . Саме в цій хвилині, коли ходять щедрувальники по хатах і бажають щастя й здоров'я, й радості всім на новий рік, на майбутнє, а вранці будуть ходити посипальники і розсипати зерна радості й найкращих побажань перед зорею вранішньою, новорічною, зорею прийдешнього. . . От це прийдешнє не в одного вижликає тремтіння нервово і розпач, від тих уявлень, які заповнюють душу на підставі жорстокої дійсності вчорашньої й сьогоднішньої, вичитаної з газет, частково пригадуваної з власного досвіду, про те, що відбувається на батьківщині, — уявлень про завтрішній день, про перспективу нашої нації. . . Власне, про безперспективність нібито.

Одна пані написала мені листа, — суцього й нещадного в його висновках, — листа про перспективу, нашу й цілого нашого народу.

Визбираючи факти про нещадну русифікацію України, про винародовлення, про вихалащування душ, про фізичне винищування еліти, і нарешті, що головне, про трансформування біологічної субстанції нації в спосіб пересування цілих мільйонів людей, в тім і сотки тисяч молоді, цвіту нації, геть з території України десь на «цілини», в Казахстан, в Сибір, на далеку північ тощо, тощо, пані твердить категорично, що:

«як так ітме як іде, то за 30 або 40 років ніякої України взагалі вже не буде! Не буде! То для чого тут вся наша «метушня», «боротьба», «і які ми смішні з тим усім...»

Дійсно.

На новий рік це гірка й безпощадна пігулка. Бо це нібито правда. Але нібито.

Якби це була не «нібито», а дійсно правда, то тоді ми всі маємо виглядати як смішні диваки, донкіхоти другої половини 20-го сторіччя. Якби це була правда, то тоді ми не маємо рації існування, не маємо жодної перспективи, бо не має її наша нація, не має її Україна. Хіба що в історії залишилася би ще на якийсь час «Україна» суто емігрантська, позатериторіальна. . . Навіть не «Україна іредента», а щось позапростором, в великій розпорошенні, чи як кажуть «в діяспорі».

Та тільки ж чи правда це?

Вдивляючись в оце гірке питання, поставлене з усією нещадністю й з усією щирістю під Новий рік, хочеться на нього так само широко відповісти, як і личить відповісти під новий рік. Причём, ясна річ, відповідь на таке питання може бути суб'єктивна. Як є завжди суб'єктивна віра. Бож відповіді на це питання треба шукати не в науці і не в математиці, а в душі, в царині віри й переконань. Математика ж лише, як статистика, може стати в додатковій пригоді.

Що доля нашої батьківщини важиться «на терезах» — це правда. Та тільки ті терези належать ворогові, вони фальшиві, ошуканські, але й такі вони долі великої нації української так просто не вирити на свою користь. Бож ще в світі є інші терези, якими буде все переміряне наново. Маємо тут на увазі не «плекісцити», а маємо на увазі що інше — ті терези, які в певні історичні моменти дістаються до рук самого народу й якими він буде важити й переважувати свою долю. Отак, як почав був важити свою долю нарід угорський в народній революції 1956 року. Що йому терези вибив з рук ворог і роздав революціо танками, це ще не значить, що терези ворога вірніші й справедливіші, як не значить, що він долю угорського народу таки переважив і перерішив навіки. Панта рей! Все тече і терези навіть у «залізній» руді ворожий мають властивість гойдатися. . .

Що наша батьківщина піддана жорстокій і нещадній русифікації, винародовленню, переселенню, фізичним і духовному каліченню — це правда. А коли ж вона не буда піддана цим операціям за всю свою історію колоніального під'яремного стану?! Але от зовсім неправдою є, що «за 30-40 років ніякої України вже не буде». І також неправдою є, що ми всі тут «смішні з нашою боротьбою й метушнею».

На ці останні твердження можна би на новий рік взагалі відповісти зовсім просто, не спереचाючись, а справді

приймаючи їх як дійсність: «Гаразд, час ставити перед нами альтернативу, або — або: Або вірити в ліпше й змагатися, не складаючи рук в покорі й резигнації? Або — повірити в безперспективність, в цілковиту поразку й зарані скласти зброю, згорнути руки і — випрягтися геть, випрягти душу й серце?» «Що ви вибираєте на Новий Рік?» «Що розумніше? Що чесніше? Що гуманніше?» Не що легше. Бо найлегше — зризигнувати й умити руки й сидіти собі на печі, а потім мудро сказати після повного провалу справи цілої нації: «А хіба я не казав!»

Але такого вибору достослазна «пані історія» нам і не ставить. Вона ставить справу простіше:

Так як за 20 років Хрущов і КПСС не збудують ніякого комунізму в теперішній країні неволи й тотального рабства, так і Україна ворог не зітре з лиця землі ані за 30, ані за 40 років. Бо не стер же він її й за століття. Хіба що він зітре її з лиця землі з нашою допомогою, це можливо. Бо є ще одно стирання, страшніше за стирання ворога. . .

Твердження наше про марність старань ворога належить, нібито, до царини віри. Але хіба тільки до царини віри? Якщо би ми покликали на допомогу математику, у вигляді статистики, то можна би поставити таке питання: **Якщо після століть царату й після 45 років большевицької скаженої практики, в тім і практики сталінізму й сталінської оприччини в царині гноблення й винародовлення України, все ж при перепису останньому зголосилося в Україні десь понад 35 мільйонів українців (і то в умовах морального й фізичного, прямого й посереднього антиукраїнського терору!), то скільки же ще треба десятиліть, щоби «ніякої України вже не було більше?»**

Але й не це є так красномовне. Красномовнішим є факт, що в змаганнях між московським імперіялізмом і українським народом в найлютіший період окупації України, в період сталінізму, хоч український нарід і зазнав величезних втрат, але ж поразки остаточної зазнав Сталін, з усім його найдоскопалішим апаратом насильства, «математично» й «науково» розробленим. Крови він пролив багато, але ж правди української так і не переміг.

Так само, як поразки зазнав Гітлер, при всій його доскопалій, науково розробленій і технічно до зубів озброєній системі расового геноциду, тотального стирання одиниць і цілих національних спільнот на пил. А в тій Сталіновій та Гітлеровій поразці не малу ж роллю відіграв і наш нарід.

Ми не знаємо точно, як далі будуть розвиватися події «там», в країні неволи, де живе й наш нарід, ми тільки точно знаємо, що події розвиваються й будуть розвиватися не по лінії смерті, а по лінії життя. Всі зм'ягаги, які робить

КПСС, щоб утриматися на поверхні, є тому доказом. Перетрясання згори багатьох варгостей і вчорашніх багатьох «святостей» відбуваються під тиском знизу глибоких процесів пробудження в народних масах, в тім і пробудження національного в усіх т. зв. «нац-республіках», на перекир комуністичній ідеології імперії.

А перетрясання йде аж до розуміння й осуду, що практика злоби й ненависті, породжена марксовською ідеологією з її теорію лютію класової боротьби, — це практика ганебна, яку не можна виправдати жадною «ідеєю». Що там, де цвіла злота, культ брехні й провокації, наклепу й сектантської нетерпимости, — там утвориться чорна порожняча, в якій загине той, хто чорної злоби носієм був. Ми не маємо ілюзій, що большевики зроблять моральний відворот, ми тільки стверджуємо факт певного усвідомлення згубності ідеології людоненависництва й практики злоби й брехні у людських взаєминах, ми стверджуємо факт існування глибокого процесу морального відродження не в КПСС, а серед народів СССР, що знайшло своє посереднє відображення і в розпачливих висловлюваннях Хрущова на 22 з'їзді КПСС про «ошляхетнення людей», привернення людській душі «красивих» почуттів «гуманізму» тощо, тощо.

До речі (кажучи побіжно), це питання актуальне й для нашої еміграції, а саме, — усвідомлення, що злота й брехня — це дуже погані середники, бо вони ніколи не рухали ані окремих людей, ані тим більше великих людських спільнот до великих діл і великих цілей, а лише спихали самих носіїв злоби в брудне провалля морального зануку. В атмосфері власної злоби навіть большевикам жити стає задушливо.

Ідеологія большевизму вигоріла в злоти й брехні. Атракційна сила «пролетарської ідеології» розтряслася безнадійно на вибоїстих шляхах «комунізму», в борсаннях у баюрах натворених гідот. В утвореній порожнечі переможньо розпросторюється інша ідеологія, інші ідеї, — ідеї людської взаємолеранції, національної свободи й незалежності уярмлених. І особливого значення цей факт набуває нині на тлі загального напрямку ідей в'цілому світі; де першу роллю грає сьогодні ідея ліквідації колоніялізму у всьому світі.

Так хіба ж не є помилкою сьогодні впадати в песимізм та ширити сугестії «вічної неволи», «остаточної поразки», «безперспективності» для нашої Батьківщини?

Ні, ліпше ми на новий рік побажаємо один одному щастя, сил і витривалості і скажемо: дай Боже, щоб вистарчило віри та душевного вогню в одиниць для загального добра. Бо як вистарчить вогню й волі в одиниць, тоді вистарчить її і в цілої нації. Із тим вона переможе.

Прот. Т. ГАВРИК

Святвечір на Різдво

Різдво Господа нашого Ісуса Христа — родинне свято в Україні. Хто з нас може забути радість української віруючої душі у Святвечір на Різдво, які були обставлені віковою традицією вірування й творчості невмирущого українського духа? Коли потім вікнами солом'яних стріх загомоніла коляда, в якій злилися віки і життя нашого народу — тоді на мить переходили в умді дії народу, що створив свою історію, народу, що живе мiamo всіх ударів неволі.

Жодний наїзник не був у силі його знищити. Може на час заставляли його замовкнути, може на час він жорстоко кривавився, може, вкінці, здавалося ворогові, що ось-ось він досягне своїх зусиль і цей Божий народ, народ св. апостола Андрія Первозванного, учня Христового, народ св. Ольги й св. Володимира Великого — зітре з лиця землі, втопить у зливі свого кривавого моря. Але Боже Провидіння витало над Україною й її побожним народом. Бог Отець шле Бога-Сина родитися у Віфлемеї Юдейському Богочоловіком — також на спасіння України й її вірного Божого народу.

Й нині, коли безбожницький наїзник окупував соборні землі України, розноситься в душах усіх віруючих українців в Україні й поза нею розсіаних ці торжественні колядки. Бо жодний Ірод не знищить нас, українців, як й не знищить Маленького Дитятка, що в стаєнці родилося, що втісало перед його люти-

ми вбивцями, що вернулося назад переможцем і дало змученому люду, правдиву віру в Одного Бога.

Не знищить ніхто України, не вимордує українського народу!

Там, в Україні, цьогорічне Різдво проходить уже не в тривозі за смерть народу. Соборницькі українці на соборницьких українських землях, на далеких засланнях, тюрмах і таборах, загартували свого духа. Цей дух невмирущий, вічно живий, переможцем простусе шлях болю народу і землі.

Дивно стає, коли еміграційні церковні керівники не завжди хочуть думати про такі грядучі перемири в Україні, а готують їй свої, відсталі церковні пляни. . . Українська Православна Церква віднайде свій історичний шлях! . . .

Перед нами свідчення наочних свідків — полонених вояків колишньої німецької армії, які по довголітній неволі повернулися додому. Вони свідчать однодушно, що ніхто не в силі знищити Україну й український народ! Чи це на поневоленій Батьківщині, чи в таборах новітніх невольників — рабів царства червоного Ірода, куди він загнав мільйони наших братів і сестер, — всюди одноставний спротив української віруючої душі. Не смутися, наш золотий верхній святий Кіліве! Ти, скривавлена Україно, розвеселися, бо ось гряде упадок червоного Ірода!

Послухаймо правдивих вісток з Укра-

(Закінчення на 11-й сторінці) •

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ — СЛАВТЕ ЙОГО!

(Закінчення з 1-ї сторінки)

мовою, перекладний і приготовлений до друку ДОБРУСОМ Аргентини за ініціативою О. Кірічка.

7. Всі складові організації Федерації мають великого значення матеріали й книги, що їх конче треба видати задля добра і слави України.

Щоб розгорнути цю діяльність, щоб видати ті величезного значення книги, щоб постійно утримувати й поширювати наш журнал, ми закликаємо всіх членів-учасників нашого руху стати плечима до плечей і в цей день народження нашого ГОСПОДА ІСУСА ХРИСТА та з початком Нового 1962 Року почати нове десятиліття нашого руху ще з більшими досягненнями для визволення нашого поневоленого народу.

Президія Світової Федерації —

С. ПІДГАЙНИЙ

Головна Управа СУЖЕРО —

М. ПРИХОДЬКО

Головна Управа ДОБРУСУ в США —

А. ГУДОВСЬКИЙ

Головна Управа ДОБРУСУ в Британії —

І. ЗОЛЕНКО

Головна Управа ДОБРУСУ в Австралії —

Т. МИРОНЕНКО

Головна Управа ДОБРУСУ в Аргентині —

А. РИМСЬКИЙ

Головна Управа ДОБРУСУ в Німеччині —

І. ТАРАСЮК

Українському народові на Батьківщині й чужині, всечесним пастирям Українських національних Церков, Президентів УНР в екзилі д-рові Ст. Витвицькому, Віцепрезидентів І. П. Багряному, УНРаді й її Голові інж. О. Бойдуновичові, ВО УНРаді й його Голові М. Лівницькому, всім братнім організаціям ДОБРУСУ, громадським і політичним організаціям, що стоять на засаді української незалежної держави з нагоди Різдва Христового всього найкращого в Новому 1962 Році найбільше бажає

ГОЛОВНА УПРАВА ДОБРУСУ

в Німеччині

Головна Військова Управа Легіону Симона Петлюри найсердечніше вітає з святами Різдва Христового і Новим Роком усіх легіонерів та прихильників, Президента УНР в екзилі, УНРаді й її ВО, достойників Українських Церков, усі політичні, громадські та культурні організації, українське громадянство в Україні й розсіянні, українських вояків, що перебувають у ворожих арміях, козаків та старшин військ УНР.

ГВУ ЛСП

Василь І. ГРИШКО

Слово-привіт

ДРУЗЬЯМ-ОДНОДУМЦЯМ З ОУРДІ-ВІДІЛІ В ЧІКАГО ПРИ НАГОДІ 10-ЛІТТЯ ВІДІЛУ

Дорогі друзі!

Як один із тих, що колись — ще до формального виникнення нашого Об'єднання в цій країні — приймав участь у початковій фазі розвитку нашого ідеологічного руху в Вашому місті, де починав я своє американське життя, пересилаю Вам цим шляхом свій щиро-сердечний привіт при нагоді відзначення десятиріччя існування Вашого відділу.

Та хоч як мені мило вітати Вас при цій нагоді, все ж не можу не висловити при цьому й свого суму з приводу того, що взагалі доводиться відзначати такі ювілеї тут, вимірюючи існування наших організацій на еміграції вже не роками, а десятиріччями. Пригадаймо собі, як, роз'їжджаючись із Європи приблизно півтора десятиліття тому, ми боялися навіть і подумати про те, що ще й у другому десятилітті після того ми будемо так же далеко від нашої мети, як були й тоді. Тим часом же сьогодні ми від тієї мети стали навіть ще даліше — не тільки в вимірі географічної віддалі від нашої Батьківщини, але й у вимірі фізичних шансів дожити до дня її визволення.

Даруйте мені цей мінорний тон на самому початку цього листа, але я думаю, що сьогодні нам усім, як ніколи, потрібна не солодка самоомана словами про близькість здійснення наших мрій, а тверезе усвідомлення гіркої правди про затьожність і «затьожність» тієї боротьби, на яку приречла нас жорстока історична доля. Коротше кажучи, в цьому дружньому листі-привіті я хочу сказати Вам, що, відзначаючи сьогодні перше десятиліття праці нашого Об'єднання в Вашому місті, будьмо приготувані на таку ж, тільки кращу, працю тут, тобто — в цій країні, і впродовж наступного десятиліття. А щоб праця наша була справді кращою, то розраховуймо її відразу ж не на роки, а на десятиліття. І щоб потім не розчарувуватись перспективою такого довгого й тяжкого шляху до мети, давайте краще не будемо очаровуватись ніякими ілюзіями короткого й легкого шляху.

Не забуваймо, що ми не даром назвали себе «українцями революційно-демократичних переконань», що означає нашу віру в **Революційний**, а не якийсь інший, шлях здійснення нашої мети — демократичної державності України. Революції ж, як відомо, хоч самі й являють собою швидкий і рішучий злам у ході історичних подій життя народу, проте назрівають вони дуже поволі й малопомітно. І не одне покоління революціонерів гине в дрібній муравлиній праці для революції, щоб одне з майбутніх поколінь могло потім здійснити останній і вирішальний акт революційного визволення. Хто ж із нас не знає, що ми ж, на жаль, є дітьми першого, а не останнього покоління української демократичної революції проти союветської тиранії?..

Я думаю, що при нагоді відзначення цього першого минулого десятиліття, ви бодай коротко, але критично, переглянете перебіг нашої праці впродовж цього часу й оціните її наслідки. При цьому ж перегляді ви напевно помітите, що однією з наших найголовніших вад у цьому періоді було те, що ввійшли ми в цей період занадто очарованими тим, у чому тепер, на жаль, доводиться розчаруватись. Маю на увазі нашу гарячу віру в силу і волю західного демократичного світу до боротьби проти нашого спільного ворога — червоної Москви. На цій вірі ми будували свої надії на таку міжнародно ситуацію, в якій можливим було б прискорення революційного процесу на нашій батьківщині, і саме в такому плані розвивали й свою революційно-демократичну концепцію визволення. Та хоча минуле десятиліття й дало в руки Заходу найкращі з можливих історичні шанси в боротьбі проти ворога, але воно ж дало й нам найкращу нагоду переконатися в дивовижній нездібності Заходу використати свої неповторні шанси.

Досить згадати тільки Корейську війну в час безсумнівної мілітарної і моральної переваги Заходу на початку цього десятиліття, чи угорську й інші сателітські революції в умовах фактичного розкладу підсоюветсько-комуністичної імперіальної системи в середині цього

десятиліття. На жаль, це були останні такі шанси для Заходу й для світу взагалі, оскільки атомова перевага Заходу в той час ще давала можливість уникнути вживання в боротьбі всеруйнуючої атомової зброї. Після цього як почався період швидкого зростання мілітарно-технічної сили союветсько-комуністичної імперії й нарешті дійшло до відносного урівноваження сил двох протилежних систем, початком чого й стали відомі «спутніківські» спектаклі Москви та її ж атомовий шантаж (світу).

З утратою Заходом згаданих шансів боротьби й перемоги без атомової катастрофи, неминуче прийшла й утрата нами тих ілюзій, що їх ми так чи інакше мали. Пришов час тверезих розважань і усвідомлення того факту, що єдиним шляхом до визволення вже не тільки нашого й інших поневоленних Москвою народів, а й визволення всіх народів світу, включно з вільним ще від контролю Москви, але невільним уже від страху перед нею, Заходом, лишається **тільки революція** всередині підсоюветського й загалом підкомуністичного світу. До того ж — **революція без війни**, бо атомової війни виключає революцію, як виключає і взагалі чиясь перемогу, крім перемоги руїни й смерті.

От із цього підсумку й висновку з минулого десятиліття власне й випливає те, з чого я почав цього свого привітального листа до Вас, говорячи про перспективу наступного десятиліття, чи навіть і наступних десятиліть праці нашого Об'єднання тут. Справа в тому, що хоч єдиним шляхом до перемоги над нашим загальним ворогом є тепер лише внутрішня революція всередині підсоюветського світу, проте це не значить, що наше перебування в зовнішній у відношенні до того світу сфері виключає можливість нашого впливу на розвиток революційного процесу там. Навпаки, саме тепер наша потенційна роль в розвитку того процесу може навіть зрости.

Адже сьогодні вже всім ясно, що альтернативою до атомової війни зараз є не мир, що при наявності всезростаючої комуністичної потуги, безперечно, неможливий, а те, що вже ввійшло в свідомість усіх під назвою «холодна війна». А що ж таке «холодна війна», як не підготовка й урухомлення ряду революцій, що в них знаходиться свій вияв ідеологічна боротьба тих самих сил, що замість атомової зброї мусять тепер вживати зброю ідей і опанованих ними народних мас? Відомо, що комуністична сторона давно вже успішно вживає цю зброю й провадить свою «холодну війну» саме як революційну війну озброєних відповідною ідеологічною зброєю мас тих народів, що ще не знають практики комуністичної тиранії.

Вимогою часу сьогодні є, щоб західна демократія перестала бути пасивною демократією самозадоволених близоруких егоїстів, що не бачать свого приречення на смерть у фактичному оточенні серед пожеж, підпалених революційною демагогією комуністичної тиранії, а щоб ця демократія стала зрештою активною, **революційною демократією**, здібною запалити вогнем своєї правдиво-людяної ідеї дійсної свободи маси тих народів, що вже пізнали на собі жахливу практику комунізму й уже дозріли до протикомуністичної революції. І тут ми, вже не тільки, як представники свого народу, але і як вільні громадяни цієї демократичної країни, з своїми революційно-демократичними переконаннями, маємо не тільки своє належне місце в цьому світі, але й свою велику місію — як супроти свого поневоленого народу, так і супроти своєї zagrożеної комунізмом новою батьківщиною.

Коли ж з такої точки зору подивитись на нашу ситуацію сьогодні, то вона зовсім і не така сумна, як здається на тлі того, про що була мова на початку цього листа-привіту. Насамперед треба ствердити, що вже в кінці минулого десятиліття в сфері підсоюветського світу, в тому числі зокрема й на нашій батьківщині, почалася, а тепер далі продовжується й неминуче буде розвиватись до свого логічного завершення, та перша фаза розвитку необхідних передумов для революції, що завжди в історії була вірним симптомом набли-

ження революційного зламу. Маю на увазі процес розкладу панівної класи, що згідно соціологічних вчень про революцію є однією з перших передумов усякої революції. Цей же розкладовий процес безумовно почався всередині комуністичної партійної «наної класи», а зовнішнім виявом його є вимушене самовикриття комуністичної партії й системи в формі засуду нею сталінцями, в якій, як відомо, втілені всі потворні риси комуністичної тиранії взагалі. Власне, ця ситуація початку розкладу комуністичної системи зверху стає тепер черговим шансом для західної демократії допомогти підсоюветським народним масам сказати своє слово й зробити дальший крок — від викриття й заперечення сталінцями до викриття й заперечення комуністичної системи взагалі. Чи здібна буде використати цей шанс західна демократія залежатиме від того, наскільки справді здібна вона стати революційною. А в цьому дещо

може залежатиме і від нашої здібності активно й переконливо діяти всередині цього демократичного світу.

Звичайно, що все це ніскільки не міняє нашого висновку про те, що нам треба бути готовими до праці нашого Об'єднання на наступне десятиліття, відкинувши ілюзії про швидкий і легкий шлях до мети. Але ж це тільки в житті окремої людини десятиліття — велика міра часу. В житті ж народів і людства — це дуже короткий історичний момент. Отож думаймо про народ і людство, а не про самих себе, коли хочемо думати політично, тобто — історично. Чи доживемо ми особисто до великого дня здійснення нашої мети, ми не знаємо, але зовсім певним є те, що народ наш до того доживе.

Нехай же живе наш великий безсмертний народ, а в ньому житимемо і ми своєю працею для його майбутнього!

Василь ГРИШКО

Фото з ювілейного свята Чикагського осередку ОУРДІ.

(Докладні інформації дивись у наступному числі „В“.)

На щастя, на здоров'я, на Новий Рік!..

І ще один рік канув у безвість, 1961-м іменованій. Канув, здається, безслідно, як і безліч, може сотки мільйонів, таких часток часу, які у вічності взагалі ніякої ролі не грають, але в історії людей, з їхнім трагічно коротким віком, деякі такі відтинки іноді грають ролю, часом навіть і поважну. Скажем для прикладу, 1941-й рік, рік вибуху великої другої світової війни, для вічності не був жадним важливим епізодом, проте для людства, з його порівняно короткою історією, це був рік великого потрясіння, спричиняв тяжких переживань для мільйонів і також рік смертного приречення теж для мільйонів, — приречення через вибух людської глупоти й нищоти, інстинкту інфузорій, що пожиратимуть самі себе і тим засвідчують свою мізерність.

Минулий рік загрожував стати повторенням року 1941-го, але — тільки загрожував. Живемо в епісі парадоксальній, коли найінфузорніші з інфузорій мимохіть накинули уздечку самі собі винаходом і розвитком диявольських засобів знищення; ці засоби, коли б їх розборкати, мають тенденцію знищити всіх підряд, а насамперед їхніх винахідників і продуцентів, тих що пустили б ці засоби в дію. Тому минулий рік, який увійде в історію як рік «жахливих» похвальок і смішних від того результатів, був багатий на помахування атомовою зброєю, навіть вибухами її в інтересах морального терору й тиску на ціле людство, але скінчився щасливо безслідно... Власне, з добрим вислідом, — міцна уздечка атомового страху утримала самих агресорів від божевільних кроків.

Дехто думає, що висліди минулорічної «політики атомової» ще прийдуть, вони дадуться в знаки щойно в році наступному через опади атомових часток на землю. Це ми будемо бачити. Може й не такий страшний чорт, як його малюють. А може ті висліди окошаться на голови тих, хто їх хотів і спричинив на нещастя людства.

Всі інші події минулого року це в основному малі речі: Безкінечні, хронічні, як хронічна нежить, переговори про роззброєння... Спекуляція на «ліквідності колоніалізму» без конкретної дії в цьому плані... Можна тільки хіба зарахувати, як якийсь цікавий епізод, рішучий крок Неру в цьому плані, — звільнення Гоа з колоніальної залежності збройним втручанням в долю цієї колонії...

Нещасливий і трагічний путч (чи спроба путчу) на Кубі, що лишається

кепським пригадом, як не треба робити політики тим, хто мають кращі засоби для боротьби за свободу проти диктатури й тоталітаризму...

Проблема Берліну — це, мабуть, найцікавіше з усього, що сталося в минулому році: нахабне й цинічне розділення Берліну муром залізобетонним на указ з Москви. Ліпшої демонстрації суті московського імперіалізму й його «миролюбної» та «демократичної» політики коєкзистенції, мабуть, тяжко й придумати. Цей ризикований тяг в холодній війні поставив, нібито, світ на грані війни. Найслабіші нервами кинулися закупувати цукор і масло. Але рік сплив, масло прогіркло, пристрасті вляглися. Лишилося тільки те, що, власне, й мусило лишитися й що з нашого погляду є дуже важке й корисне для тих, хто бореться за свободу проти поневолення, — лишилася яскрава зарубка в пам'яті цілого світу на тему, що таке московський комунізм, та висновок, що проти нього треба всім рішуче боритись, а найперше боритись за свободу утрмлених, хоч як би від того хотіли відпекатися «світові політики».

У нашому внутрішньо-українському житті минулий рік позначався достоясною політичною «кризою» в УНРаді, що виникла з причини розходжень між фракціями УНРади в питанні ставлення до політичної лінії АКВ. Як знаємо з преси й з цілої історії подій навколо цього та й з промови Президента УНР на 5-й сесії, ці розходження спричинили тяжку й тривалу кризу й «не є вирівняні» й досі, як підкреслив Президент УНР в згаданій промові. Головною точкою боротьби було те, що Виконавчий Орган, підтриманий Головою УНРади й більшістю Президії, зирвав стосунки з АКВ через його вперто проросійську політику. Ціла епопея боротьби проти політики ВО не виявила високого рівня борців і лише бажати багато ліпшого, а найперше — культури, високої моральності, демократичного виховання й елементарної коректності тим, хто хотів би бути зразком державотворчого мислення й поступовання. Але це, мабуть, лишилось для побажань на наступний рік. Вся «криза» скінчилася щасливо, як і треба було сподіватись. Хистка «більшість» опозиції з її дивною (якщо висловлюватись м'яко) пропагандивною кампанією зазнала цілковитого й заслуженого та закономірного фіяка. Хоча панове, як писали вже пресові спостережники, навіть на самій сесії роздавали та розкидали (Продовження на 11-й сторінці)

Гаврило ГОРДІЄНКО

Різдвяний сніп

Ніхто й ніколи вже не перелічить скільки поколінь роду людського поминало з того часу, як первісна людина пізнала безконечно дрібні зернята проса, пшениці, чи ячменю й переконалася та усвідомила, що саме в тих дрібних зернятах — насінні перших збіжжєвих рослин схована життєдайна сила, яка на віки вічні лишилась основою життя роду людського.

Відкриття збіжжєвих рослин, як основного харчування людини, це було справжньою революцією в історії людства, хоч це відкриття й відбулося не революційним зривом, а довгою поступовою еволюцією.

Усвідомлення вартості дрібного зерна, як чогось безмежно малого, з чого твориться велике, як сума великої кількості дрібних зерен, як величина неоміжжено великого значення, — це був також один із милських стовпів людського поступу.

Дальше усвідомлення, що мала зернина збіжжя — це не тільки джерело поживи, але й чудодійна зернина, з якої заново може вирости рослина й принести врожай багатьох таких живих чудодійних зернин, — це дальший крок у поступі забезпечення існування роду людського.

Тому що ніщо саме на світі не робиться, то й цю благодать — збіжжєві зерна дає людям якийсь добрий дух, якийсь добре божество. Таке божество перебуває на полі, воно опікується рослинами й дбає про добрий урожай збіжжя для людей. Таке божество опікує поля та врожаю у наших давніх предків звалось Польовик.

Він перебував на полі, рослині, в снопах. Тому при жнивях вже перший сніп (а частіше це бував останній сніп), як місце перебування доброго божества Польовика, зберігався з великою увагою та з певними церемоніями приносився додому, де перебував до весни на почесному поصاتому місці. Насіння з нього починали сіву. Це забезпечувало тяглість та безперервність хліборобських достатків в роді, чи вже й у родині.

З українських обжиткових пісень видно з якою врочистістю останній сніп несли з поля та передавали його господареві поля, чи це був такий самий селянин хлібороб, як і жінці, чи пан поміщик, якому мусіли жінці жати з повинності, чи за платню, чи отець духовний, якому з пошани до його священного сану його прихожани мусіли жати.

Цей сніп не був звичайним снопом. Він був повний символів. В ньому перебував Польовик, християнська Церква не дуже його звітти викурила, тільки притуманила, прикрила його перебування там. Це був символ достатку в господарстві після нового врожаю. Він був символом тяглості хліборобства, бо насіння з нього заново висівали. Це був божественний сніп і тому його переходили на почесному місці — на покуті.

Там його і застала християнська Церква. Теперішні Різдвяні свята християнська Церква пристосувала до доби найбільших хліборобських свят наших поганських предків. Атрибути тих свят освячені традиціями століть, якщо не тисячоліть, нова християнська епоха людської історії не в стані була ліквідувати, чи хоч би відсувати в тінь, — вони залишилися тепер уже як атрибути християнських свят.

Таким обов'язковим атрибутом українських Різдвяних свят є різдвяний сніп, якого називають ДІД, або частіше ДІДУХ, часом РАЙ, бо в ньому мали б перебувати душі предків, мов у раю. Як далекий відгомін матріярхату в деяких околицях його ще називають БАБА. Деінде його називають «КОЛЯДА», або КОЛЯДНИК, або КОРОЧУН, або й просто СВЯТА. Від того й вечір перед Різдвом зветься Святим Вечером.

В новіші часи цей сніп перебуває в stodолі й тільки на Святий Вечір господар дому врочисто вносить його в хату. Часом господар вносить снопа до хати разом із сином, щоби забезпечити тяглість роду.

Переступивши поріг хати, господар проголошує відповідні тексти побажань, які в різних околицях мають різні варіанти, але спільне для тих текстів є побажання всім членам родини багато здоров'я та довгого віку. Так само підкреслюється той момент, що з внесенням дідуха в хату вноситься й добробут для усіх членів родини.

Родина в хаті зустрічає дідуха дуже врочисто, всі стоять мовчки, а господиня з хлібом в руках іде до порогу на зустріч дідухові. Це все свідчить про божественне значення дідуха.

Господар ставить дідуха на покуті, себто на найпосвятішому місці в хаті, де колись був родинний, чи вірніше, ще родовий вівтар. Всі члени родини стають обличчям до дідуха й господар промовляє до дідуха й різними текстами величає його, як божество, як сонце, дякує йому за те, що він напоїв, наситив, нагрів членів родини та їхню худобу, за те що оберігав поля, що дав урожай і просить на другий рік не забувати родину своїми ласками та щедротами.

Це свідчить про божественні якості дідуха. Так само про це свідчить і те, що перед дідухом ставлять божественну страву — кутю та справляють перед ним найщедрішу вечерю, яка коли лиш відбувається протягом року. В давнину це була очевидна обильна жертва Польовикові!

Сам дідух, як сніп, очевидно перев'язаний перевеслом. На дідухові перевесло не звичайне, як на кожному іншому снопі, бо тут воно виконує символічне значення обруча, який тримає вкупі всі добрі властивості, що перебувають в дідухові. На поміч тому перевеслові ще додають ланцюг, яким у Святевчір на покуті перев'язує господар дідуха. Тоді всі благодаті будуть триматися в родині. А головне — щоб хліб святий із хати не виводився — мрія кожного хлібороба.

Залежно від околиці землі української, де яке збіжжя панує, і на дідуха беруть сніп або пшенишний, або житний, або навіть і вівсяний.

Крім різдвяного снопа на Різдвяні свята вживають ще багато різних предметів та дій, які тісно були пов'язані з хліборобським побутом наших предків.

З нечуванним просто розвитком теперішнього транспорту різні національні культури впливають одна на одну. Тому й до нашого українського способу святкування Різдвяних свят домішалися різні неукраїнські атрибути, які є так само гарні, як і цілі Різдвяні свята є гарні. Але прокидаючись з віковичного національного сну годиться нам і в побуті відроджувати та привертати до теперішнього повного ужитку й ті найдрібніші речі та справи, які вже були у наших предків.

Треба вигрібати з попелу забуття святощі, яким поклонялися наші давні предки, хоч би тепер ми їм і не надавали такого містичного значення, яке вони мали у наших попередників.

Тому у відродженій вільній Україні нехай буде обов'язково на почесному місці різдвяного стола, хоч би у вигляді скромного снопика щодо розмірів, такий щедрий та багатий символами різдвяний сніп — ДІДУХ!

Гаврило ГОРДІЄНКО

Деклярація V-ї сесії УНРади до українців на рідних землях і у вільному світі сущих

Українська Національна Рада збиралася на свою V-ту сесію у винятковий історичний момент. В наслідок глибокого суспільного процесу в лоні людства світові імперії розпадаються і на сцену виходять десятки нових народів. Як колись рабство, а пізніше кріпацтво, так в наші дні колоніальна система втрачає свої моральні та соціальні підстави. В наслідок того процесу за час від другої світової війни визволились і стали незалежними понад 40 народів. Той процес набрав найбільшої сили в часі між двома останніми сесіями УНРади. Цей факт ставить перед Українським Державним Центром особливі завдання.

Советський Союз з своїми сателітами становить виняткову колоніальну імперію. Приреченість на знищення того пережитку минулого поволі просякає в свідомість західних державних мужів і політиків. Проблема ліквідації колоніалізму поставлена на обговорення XVI Асамблеї ООН, а на сьогодні найбільш актуальним питанням міжнародного життя. Україна, що протягом 40 років чинно бореться проти колоніальної залежності від Москви, проти обмеження її суверенності, проти економічного висиску, проти русифікації, є силою фактивним одним з найважливіших чинників визволення поневолених народів за залізною заслоною.

Українці у вільному світі з подивом звертають свої очі на український народ. Вони горді за нього, який, невнутрішній, далі змагається за свободу, за національно-державне існування, за почесне місце серед вільних народів світу. Вони тішаться його здобутками в ділянці духовних і матеріальних вартостей, що їх український народ не перестає творити, не зважаючи на чужинецький гніт і всі перешкоди, які ставить московський займанець. Українські патріоти у вільному світі черпають з боротьби і творчості їхнього народу моральну силу, щоб оборонити право української нації перед чужинцями.

Українська еміграція свідомо тих обов'язків і завдань, які накладають на неї славне минуле її Батьківщини та сучасні обставини. Вона є речником свого народу перед вільним світом. Уряд Української Народньої Республіки виїшов на чужину під тиском переважних сил ворога, але не зложив зброї, не схилив прапорів та далі є живим протиставленням узурпаційній владі зброї, принесеній в Україну на багнетах советської армії. Однак, коли б в Україні постала українська національна влада, Державний Центр в екзилі визнає її, як Тимчасовий Уряд до скликання Установчих Зборів.

Українська Національна Рада є тим осередком, навколо якого в 1948 р. згромадились майже всі українські політичні угруповання на еміграції. Дарма,

що в лоні цієї установи виникали внутрішні труднощі, які трапляються в політичних установах того роду, тим не менш вона не перестала об'єднувати тих угруповань. Останніми роками УНРада зазнала потрясення, які утруднили її працю. Однак, як виходить зі звітів, зложених на сесії, УНРада виконала в часі від IV сесії поважну працю, яка відкриває перспективи на майбутнє і дає запоруку дальших успіхів.

Учасники V-ї сесії уважно застановилися над причинами внутрішніх труднощів в УНРаді. Сесія поробила певні заходи, щоб поліпшити функціонування цього органу Державного Центру і запобігти порушенню гармонійної співпраці угруповань-членів УНРади. Віримо, що пороблені зміни у внутрішній організації облегчать дальший хід праці установи. Також сесія дала належні вказівки ВО УНРади, які устійнюють напрямні його політики на найближче майбутнє. Сесія попереджає всіх українців перед маневрами ворожих сил, які намагаються використувувати деякі ускладнення у взаємовідносинах угруповань УНРади, щоб порізніти їх і внести розлам та розбрат серед українських патріотів на еміграції. Тож будьмо уважні й обережні перед ворожими провокаціями.

Нові завдання українців вільного світу вимагають напруження всіх їхніх сил. УНРада повинна послужити тим осередком, навколо якого могла б відбуватися координація позицій і діяльності українських чинників, яким лежить на серці справа України. ВО УНРади й далі буде шукати співпраці з політичними угрупованнями, які стоять поза УНРадою, як також з суспільно-громадськими організаціями, а рівно ж і з особами українського роду різних країн вільного світа та різної державної приналежності. Лише тим шляхом Державний Центр буде спроможний виконати ті завдання, що їх йому диктують історичні обставини.

Змагання вільнолюбного Заходу і комуністичного Сходу є тим тілом, на якому розгортається боротьба України проти імперіалізму й колоніалізму Москви. В тій боротьбі український народ має багато природних союзників, що ними є вільнолюбні народи, загрожені советами і гоном Москви до панування над світом. Обов'язком українських політичних чинників у вільному світі є здобувати нові й скріплювати старі позиції української справи в міжнародньому житті і забезпечити українському народові допомогу в різних формах. Але для того потрібно насамперед скріплення й організація українських сил на рідних землях і на еміграції. Тож мусимо дбати про концентрацію тих сил і не допускати до розпорошення чи марнування їх.

Український загаль у вільному світі добре розуміє потребу спільного національного фронту. Йдучи на зустріч цьому його змаганню до єдності, яка є запорукою сили, V-та сесія звертається до українських установ і організацій, до провідних і рядових членів української спільноти у вільному світі з закликом зібратися наші ряди й поєднати наші зусилля, щоб нашою працею допомогти українському народові в його визвольному-державних змаганнях. Ніхто не має права відступати перед труднощами. «На те і лико, щоб з ним битися», казав Тарас Шевченко. Нема ніяких підстав підупадати на дусі. Отже, вгору піднесімо серця, і йдімо далі на шляху до визволення України.

Хай живе суверенна українська нація та незалежна її держава!

Прощальна зустріч Президента УНРеспубліки в екзилі д-ра Ст. Витвицького з українським громадянством

14. грудня б. р. в приміщенні готелю «Германія» зібралися чільні представники українського громадянства Мюнхену, щоб попрощатися з Президентом, який наступного дня мав вирушити в подорож до США.

При столі під час товариської вечері прийвні висловлювали свої побажання щасливої подорожі і доброго здоров'я для Президента. По вступнім слові Го-

(Закінчення на 11-й сторінці)

Веселих Свят!

З нагоди свят Різдва Христового від імени членства вітаємо український Уряд на еміграції в особі Президента д-ра С. Витвицького, Віцепрезидента І. П. Багряного, Голову УНРади інж. Бойдуника, Голову ВО УНРади М. Ливицького, весь склад Президії та членів ВО, всіх своїх побратимів легіонерів в Англії, Головну Військову Управу і всі крайові організації ЛСР у вільному світі, ДОБРУСІВСЬКО-СУЖЕРОВСЬКИЙ рух, усіх українських старшин і вояків в чужих арміях, в яких (вояків) б'ється українське серце та горить прагнення до волі і незалежності, Батьківщини, достойників Українських Церков на еміграції. Бажаємо всім веселих свят і щастя в Новому Році.

ВУ КО ЛСР в Англії

Головам філій, уповноваженим і всім членам УГО (Франція) та нашим прихильникам рада УГО бажає радісних свят Різдва Христового і щасливого Нового Року.

За раду:

Симон СОЗОНТІВ (голова)
Павло ЛУБЕНЕЦЬ (ген. секретар)

Веселих свят Різдва Христового та щасливого Нового Року бажаємо рідним, друзям та знайомим.

Марія й Олексій КОНОВАЛ

Щиро вітаємо друзів та знайомих з Різдвом Христовим і Новим Роком.

Орися, Юрко, Параска і Данило
ЗАВЕРТАЙЛО

Всім членам і прихильникам українського революційно-демократичного руху, всьому українському громадянству на чужині і в Краю веселих свят Різдва Христового та щасливого Нового Року бажає
УПРАВА філії ОУРДП у Філадельфії

В день Різдва Христового та Нового Року вітаємо ЦК та ГУ ОДУМу в США і Канаді, редакцію «Молода Україна», все членство філії ОДУМу, всіх наших симпатиків і прихильників, всі демократичні українські організації та все українське громадянство й бажаємо сповненні надій!

ФІЛІЯ ОДУМу в місті Чикаго

Друзям і знайомим щасливого Нового Року та веселих свят Різдва Христового бажає

Андрій ГЛИНІН з родиною

„НЕ ЛІТЕРАТУРНА ГАЗЕТА“

„Орган правління Спілки письменників України“

Вадим СОВКО

Шляхами щетинистими

(Уривок з роману-трилогії)

(Відомий український радянський письменник Вадим Собко, відгукуючись на історичну промову М. С. Хрущова про щетину, за три дні написав два томи роману-трилогії «Шляхами щетинистими». Подаємо читачам уривок з нового твору письменника. Перший том роману побачить через тиждень у видавництві «Радянський письменник» російською мовою, на бажання читачів з усіх закутків України).

В повній військовій уніформі, з орденами, й медалями, в трохи запліснені чоботях я побився на полі, серед веселого гурту доріжних колгоспників. Сонце докидало обідньої пори. Дід Саливон, колгоспний іздовий і листоноша, саме привіз із районного центру свіжі листи й газети, журнали, художню літературу.

— В селі, — сказав він, — як вимерло — ні душі. Думаю, чого туди їхати, коли все — велике й мале — на полі, трудиться, так сказати, на благо вітчизни. А ви, мабуть, товаришу, письменник? — звернувся він до мене, з цікавістю поглядаючи на медалі й ордени.

— Так, письменник. Нагороджений орденами й медалями за бойові заслуги і за заслуги перед радянською літературою.

— Багато ви їх начіпляли, — промовив старий.

— Не сам, — кажу, — чіпляв, — партія й уряд дали.

— Та звісно, що партія дала, — погодився старий. — Мені б якого там замовили, він би мені згодився на праці. Производителю трудів підвищив би. А то, буває, кобила не хоче воза тягти — хоч ти плач з нею. А я б причепив ордена до пальці, та попід хвостом якби поворухив її, — пошта кожного дня прибувала б на годину раніше.

Деякі жінки засміялися, захоплені дотепом сільського жаргону.

— А ви, — пересміявшись, запитався я старого, — про щетину чули?

— Чому б же не чути — чути, — сказав старий. — Це те, що на свині росте.

— Так, — кажу, — це вовна, що росте на свині. Микита Сергійович про неї в доповіді говорив, звертав увагу на її важливість у побудові комунізму. Як ви думаєте, без щетини ми збудуємо комунізм, чи ні?

Старий замислившись, оглянув замріяним поглядом поля, поглянув на молодич, що мовчки стояли колом, погладив шорсткою долонею гриву вороної кобили, і повільно заперечливо похитав головою.

Ігор МУРАТОВ

Пісня

У зеленім лузі,
в стиглій кукурудзі
навівало листя
пісню голосну.
А як свині їли,
риями мої зріли
і летіли в люди,
в синю дальину.

Без жалю й тривоги
оспіваю роги,
ратичі й копчуга,
вуха і хвости.
Це із ними разом
нашим гордим часом
нам до комунізу
уперед іти.

Радісна година!..
Хай живе щетина!
Хто нас переможе,
як щетина є?..
Гей, дорога бита, —
Нас веде Микита,
Йдуть із нами свині,
Курава встає.

Трудові в нас будні,
Ми такі могутні,
Кукурудза стигне —
буде всім, усім!..
Будем її їсти,
друзі-комуністи,
Кукурудза — сила,
кукурудза — грим!

— Ні, — сказав він, — без щетини ми комунізму не збудуємо.

— Правильно, — кажу я, — так і Микита Сергійович каже.

— Дело в том, — промовив старий замріяно, — що щетина росте лише на свинях. Не буде свиней, не буде й щетини. А в нас на фермі лише три свині залишилося, на розплід. Решту здали на м'ясо. Правда, в паперах пишеться, що свиней на фермі триста шістьдесят п'ять, точно стільки, як днів у году. Але то так собі, щоб циферу була кругла, для отвода глаз, як кажуть. А з свиньми в нас діло — катастрофа. Який там комунізм із трьох свинями. Правда, е ще одна в нас — четверта, але з тієї ні щетини, ні свинини...

Жінки весело засміялися, але я не зрозумів дідового жарту.

— Що ж це за свиня? — запитався я старого, бачачи, що він не збирається пояснювати свого жарту.

— А це, не вам кажучи, — промовив старий, лукаво поглянувши на жінок, — наше начальство — голова колгоспу. Форменний бюрократ, ходить селом, лише через губу плює, і плює, як кажуть, на все з високого мосту... Не керує колгоспом, всі діла передає завідувачу складом, а сам більше — до молодич... Розгодований, як кабан, почуваче за спиною сильно підтримку в області, ну, і на маси не звертає ніякої уваги. Нікого не вміняє, як кажуть. Ось спитайте в молодич, до якої він лише не заходив, як чоловіка дома немає...

Жінки почали обережно відходити від гурту, а деякі побігли підбігом, не оглядаючись.

— Отаке, як бачите, руководство, — промовив старий. — Не руководство, а більше рукобудує...

Над нами пропливали легенькі сині хмари, вітер гойдав хвилі стиглого життя. Пахло степом. Жайворонок високо вгорі десь дзвенів, жінки розбрелися по полю, і барвисті хустки майорили на тлі золотих хлібів. Старий замислено усміхався, лобовно поглядаючи на золоті хліба.

— А як ви думаєте, — порушив я степову урочисту мовчанку, — чи за проклятого царського режиму на таку річ, як щетина, звертали належну увагу? Чи царський режим цікавився нею, чи в народі відчувалася турбота про цю річ, без якої ми не можемо ніколи дійти до комунізму?

Старий полинув у спогади. Вітер ворухив його сивою довгою бородою. Кобила замріяно щипала траву під ногами. Тьохкав десь соловейко в житі.

— Що ж, — нарешті промовив старий, — народ щетинкою цікавився. Я сам її на собі відчув, та ще, буває, й до сьогодні відчуваю.

Я з цікавістю вслухався в слова старого колгоспного патріярха, патріярха полів. З поспіхом записував кожне його слово в записну книжку — говорив наш народ словами старого іздового із степового села.

— Було це вже гай-гай, скільки це літ буде? Може, що й літ п'ятдесят набереться. Мені вже скоро сто вдарить, а точніше — шістьдесят перший пішов. Так ото внадилися ми були, хлопчакі, до панського саду, а там сторож був — лютий чоловік, як Іван Грозний. Щось таке, як у нас голова колгоспу, тільки що до молодич не такий ласий був. Всякого борюся він із розкраданням господарственного, чи то пак панського добра. І собаку на нас із ланцюга спускав, і сам, як собака, ганявся, і вдвох із собакою навипередки за нами бігав. Всякого дива бувало — нічого не помагало. Обносили ми яблуни часами так дочиста, що не все й листя на гіллі залишалося. Одного разу терпечь йому, видимо, ввірвався, і він вирішив піти на осінній хитроць. Засів у кущах, та не сам, а з двохстволкою. А двохстволку, іродова душа, зарядив не чим небудь, а посиченою щетиною. Нічого того не знаючи, залізли ми в сад і вже почали були за пазухи яблука накла-

дати, як раптом з-за кущів як не закричить він:

— А що це ви, іродові душі, робите?

Ми, звичайно, хотіли показати йому п'яти, але цим разом трапилося щось непередбачене.

— Стійте, бо буду стріляти! — закричав на нас панський поспіпача.

Ми не могли зупинитися, бо летіли так, що й землі ледве ногами торкалися. І тут гримнув постріл. Нижче пояса опекло мене, мов вогнем, так немов би хто кропив'яним вінником по голому, вибачте за слово, сидінні ошпарив. Я не знаю, як добіг додому. Знаю, що тижнів три на животі лежав. Мати моя, покійниці, казала, що ірод нагнав січеної щетини. Деяку повитягала нігтями, а деяка так і до сьогодні залишилася. Яби жінщин тут не було, я б вам показав, як мене розцяцькували. А так незручно штани скидати. Воно й штани не які, а незручно...

Старий замовк. Народний гнів горів у його насуплених очах. Та ось обличчя старого полагіднішало, посвітлішало.

— Товариш мій, Омелько Сохатий, дістав менше — в одну половину сидіння — лівим боком черкнуло, а мені попало на всю територію. Мабуть, тому, що я з бідного роду, а Омельків батько був заможніший, вісім десятин землі мав і дві корови.

— Виходить, що царський режим щетину вживав проти народу, особливо проти бідняків, — промовив я.

Інститут микитознавства при АН УРСР

Київ (РАТАУ). Інститут української мови Академії Наук УРСР готує до друку об'ємисту книгу мовознавця М. П. Івченка «Проблеми микитознавства в українській мові». Наукова конференція мовознавців, дослідників українського фольклору, народного мистецтва та свинарства, що відбулася в грудні минулого року, рекомендує Академії Наук заснувати Інститут микитознавства з огляду на збільшене вживання імені Микита серед народів Радянського Союзу, зокрема на Україні.

На конференції було піддано поважному обговоренню історію імені Микита в українській мові та українському назовництві, різні галузі словотворення та змістові відомі на шляху розвитку мови й народу в історичній перспективі.

Визначний етнограф Д. Косарик відзначив, що слово «Микита» в українській мові за давніх часів означало «тепель», «дурень». Жінки на Полтавщині часом називали своїх чоловіків: «Ех ти, Микита!», що означало «Ех ти, вайло!» або «Ех ти, дурень».

Слово «змикитив», казав у своєму виступі мовознавець М. П. Івченко, означало «розумів», але розумів з натугою, з труднощами. Коли хтось щось нарешті скумекав, казали в народі: «Ну, що, змикитив?» Коли чоловік і далі не розумів, тоді глумливо казали: «Ех ти, Микита!» або «Такого простого не можеш змикитити!»

С. Крижанівський не погоджується з обома думками. Він наводить приклади, коли слово «Микита» вживалося в мові урочистій, носячи на собі сліди поваги й гордості. Так, скажім, в Степана Руданського є згадка в одній співомовці про святого Микиту, якому стара баба ліпила свічку. Справа не в релігійному культі, звичайно, а в тому, що народ у давнину свою повагу до імен виявляв тим, що ці імена давав своїм

Приказки та прислів'я про щетину

Кожен в нас стане людиною,
Як зебезпечимось щетиною.

Погана та худобина,
На якій не росте добра щетина.

У селі знає й дитина,
Що з свині не лише м'ясо, а й щетина.

З цієї свинки не буде щетинки.

Добра свинина,
А ще краща — щетина.

— Та виходить, що так, — погодився старий. — Багатшому дісталося лише в ліву частину задку, а бідному — окропило як свяченою водою при хрещенні. Тепер, буває, на погану погоду так свербить, що й не всидиш. Спасибі, хоч роботу дали в колгоспі непосидячу — іздовим працюю. А на спокійній роботі — не всидів би.

— Тепер цього з щетиною не буде, — сказав я. — Микита Сергійович звернув увагу на таке її застосування в промисловості, щоб виходила з неї все-народна користь. Небачені обрії відкриваються перед батьківщиною й народом. Шітки, помазки, дратва...

— Да, — погодився старий. — Тепер щетиною не стріляють. Тепер украдеш щось — дадуть тобі років три-чотири висидки, на замітку візьмуть — і все. Дійсно народня власть. А за проклятого царського режиму, коли що — відразу тобі нагочуть у дробовики січеної щетини — і по народові, по м'якому місці, як кажуть.

Сонце схилилося на захід, коли я від'їздив із колгоспу. Відвіз мене на станцію той же старий іздовий. Потяг саме відійшов, і наступний проходив через станцію через чотирнадцять годин. На станції не було ні лялечки.

— Тепер нікого немає, — промовив старий. — То, може, подивитися, як мене похрестили щетиною?

Часу було досить, і я погодився.

Можна також твердити, що ім'я Кирило Кожум'яка також в давнину звучало як Микита Кожум'яка.

Знатна свинарка колгоспу імені М. С. Хрущова Олена Репенко розповіла, що в них у колгоспі найкращого кнур називають Микита. Колгоспниця-орденоносниця, сім разів герой праці, сказала, що кнур дуже схожий рилом на Маленкова, і тому, мабуть, треба було б його перезвати. Але тому, що Микита — ім'я дуже почесне, а кнур має великі заслуги перед колгоспом і державою та партією, колгоспники не знають, що робити.

Секретар київського обкому партії І. П. Шігарьов у своєму виступі заявив, що треба більше дивитися в майбутнє, а не в минуле. Хоч і поступає вперед курс наближення двох братніх мов, української і російської, проте, українська мова ще покищо існує, і можливо, що коли навіть вона зникне, то слово Микита залишиться. З огляду на те, що сьогодні вождь радянського народу і світового пролетаріату Микита Сергійович Хрущов, ім'я Микита набирає цілком іншого значення, ніж мало до цього часу. Буржуазні націоналісти закордоном будуть і далі вживати ім'я Микита в його дореволюційному значенні, але це робитиметься за юдині сребреніжки; продажні душі будуть із шкіри вилазити, щоб довести своїм американським господарям, що Микита — це значить теплень, дурень, «балван» і прочее. Це справа дуже поважна, й її партія та уряд мусить врахувати, як першочергову: застеретти народи СССР від ворожих вилазок щодо імені Микита. Сьогодні це ім'я в СССР може означати лише одне — мудрість. Так, як у греків слово «Софія» означає мудрість, так для народів СССР ім'я Микита мусить означати тільки мудрість. Всяке інше трактування слова треба буде розглядати як ворожу вилазку, як антидержавну діяльність з метою стримати народ від будівництва світлого майбутнього.

Конференція мовознавців, дослідників фольклору й етнографії та передовиків сільського господарства й партійного активу ухвалила просити Академію Наук УРСР заснувати скремий інститут микитознавства.

Олексій КОНОВАЛ

Хто такі мормони?

Мормони для більшості українців майже незнані. А навіть і ті, що нібито знають про них, уявляють їх як релігійну секту, що дозволяє своїм вірним мати більше однієї жінки. І переважно на цім наше знання про мормонів вичерпується. Тому що мені довелося провести кілька відпочинкових днів у містах осідку мормонів і ближче познайомитися з ними, їхньою релігією і життям, то ж дозволяю й з Вами коротко поділитися моїми «знайомствами».

Мормонів, які офіційно називають себе Церквою Ісуса Христа, Святих Пізніших Днів (The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints) нараховується понад півтора мільйони, і більшість із них мешкає в штаті Юта, в західній частині США, в долині Великого Солоного озера в Скелястих горах. Їхня релігія в своїй основі є цікавою, і цілковито відмінною від інших християнських віровізань. Мормонізм — це плід Північної Америки, який швидкими темпами поширюється в Америці. А в Англії, Франції та Німеччині останніми роками їхня кількість зростає вдвічі. Чим вони завдячують свій ріст і популярність? На це питання потрібно довшої відповіді. І я постараюся до деякої міри відповісти.

ЗАСНОВНИК ЦЕРКВИ МОРМОНІВ

На початку XIX сторіччя в північно-східній частині Америки в околиці Нью-Йорку процвітали кілька відгалужень протестантизму, а саме: баптисти, пресвітеріани, методисти і квейкери. Кожна з них проповідувала, що вона, і лише вона, є правдивою Церквою Ісуса Христа.

В місті Палмира, в штаті Нью-Йорк, жила приспокійно одна родина, яка належала до Пресвітеріанської Церкви. Їхній 14-тирічний син, шукаючи правди, хто ж в дійсності з цих багатьох відгалужень християнства має рацію, вдався за порадою, в останнє, до Біблії.

А Біблія, як нам відомо, вчить, що в часи спокою і скрути чи непорозуміння вдаватися до Бога. І цей молодий юнак Джозеф Смітс (Smith) їде одного чудового ранку навесні 1820 р. до лісу. Там падає на коліна і просить у своїх молитвах Бога дати йому відповідь на його турбуюче питання. Під час молитви навколо нього поясилося. Він, піднявши голову, побачив дві постаті, які стояли в повітрі в сяйві. Одна з них, назвавши його по імені, промовила, показавши на іншу особу:

«Це мій улюблений син, слухай його!»

Юнак Смітс, трусячись, ледве вимовляючи слова, промовив своє запитання:

«Яка секта є правдивою?»

Відповідь була: «Всі секти неправдиві й тому не ставай їхнім членом, бо всі вони «наближаються до мене (Бога) своїми устами, але їхнє серце далеко від мене».

Кілька тижнів після цієї події Джозефові довелося бути в товаристві методистського священика, якому він і оповів своє ведіння. На велике здивування юнака, священик цілком відкинув усякі ведіння та чуда, кажучи, що вони могли бути лише в часи життя Ісуса Христа. Для хлопця настали жахливі часи. Його переслідували і понижували на кожному кроці. Але він і далі стояв на своєму — він мав розмову з Богом.

Минуло три роки від події в лісі. Хлопчина далі щиро молився Богові, й однієї ночі з'явився до нього в спальню посланик Божий, який назвав себе Моронай. Моронай, який був вбраний лише в мантію, повідомив Смітса, що він прийшов від Бога, бо для нього є робота.

В недалекій околиці, сказав Моронай, захована книжка, написана на золотих плитках. І її Смітс мав перекласти на англійську мову. Разом із тією книжкою — плитками є камені, які будуть йому поміччю в перекладі. В кінці розмови Моронай вказав місце, де були заховані ті плити. Вони були недалеко від його мешкання на горі Кюмора. Він дозволив Джозефові піти подивитися на них, але ще не брати. При чому, пригадав йому, що ті плити не можуть бути вжиті для його збагачення, лише для прославлення Бога.

Джозеф Смітс кожного року ходив на Кюморську гору, де лежали золоті плити. Там він завжди зустрічав янгола Моронай, який його все повчав та провадив з ним розмови. І щойно 1827 року передав усі плити Смітсові для перекладу. В скорому часі мешканці містечка й околиці довідалися про плити й намагалися відібрати їх від нього. Смітс, який мав уже 22 роки і був одружений, тікає разом з дружиною до її батьків в Пенсільванський штат, за гробці дані їм Геррісом.

Пізніше Герріс приїхав їх відвідати і довідатися як іде праця з перекладом скрижалів. Щоб переконати мешканців свого містечка, що Смітс не є дурисвітом, а дійсно має плити, Герріс попросив Смітса переписати частину гієрогліфів з таблиць і його переклад. Взвзявши все те, поїхав до міста Нью-Йорку, де мешкав проф. Чарлс Антон, знавець старинних мов. Показавши йому старинне письмо і переклад, професор ствердив, що текст перекладений вірно. Ці гієрогліфи, він сказав, належать єгиптянам, асирійцям і арабам. У висліді, професор видав Геррісові посвідчення для мешканців Палмири, що показаний текст не є видуманий і що переклад зроблений з нього — правдивий. Але коли розмова зав'язалася далі й науковець узнав, як ці плити дісталися до рук Смітса, відібрав щойно дане посвідчення і порвав.

Смітс два роки працював над перекладами золотих скрижалів. Його опікун Моронай часто відвідував його, подаючи поради. Він радив Смітсові показати ті плити спершу трьом особам, а пізніше вісьмом, свідчення яких і знаходяться в книзі, яку він написав з тих перекладів і яка називається «Книгою Мороная».

Ця книга переповідає життя мешканців Америки, які жили від 600 року перед Різдом Христовим до 421 року по РХ. В ті часи християнство в Америці процвітало. Їхнім пророком був Мормон, а його сином був Моронай, який передав золоті скрижалі Смітсові на початку XIX століття. Книга появилася друком в 1830 році, а зараз після її видрукування Смітс заснував Церкву Ісуса Христа Святих Пізніших Днів, або, як в більшості їх тепер називають, церкву мормонів, — від назви ним написаної книги.

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА МОРМОНІВ

Членство церкви за кілька років зросло з одиниць у тисячі. Виробилася певна церковна ієрархія, яка залиши-

лась і по сьогодні. На чолі церкви стоїть президент з двома радними; нижче них — дванадцять апостолів з помічниками, число яких, залежно від часу й обставин, мінняється. Семичленна група керує радою сорока, а за ними слідує єпископ з двома дорадниками. Далі йдуть вірні, які належать до т. зв. «стейкс» і «мішенс». «Стейкс» — це щось подібне до наших парафій. А «мішенс» — це парафія, де мало членів, чи парафія поза межами США.

Священства, як професії, в них не існує. Немає ікон. Церкви, де вони постійно моляться, виглядають як звичайні будинки.

Президент, як рівно ж апостоли й інші високі церковні урядовці, вибираються чи призначаються з'їздами мормонів досмертно, — за їхнім поводженням та добрими прикметами. За виконання церковних обрядів платиться лише найвищим церковним достойникам і то не постійно, бо, як вони кажуть, ті люди покликані Богом не для заробітку, а для служіння Богові.

Служба Божа в неділю провадиться кожний раз іншою особою, покликаною з віруючих.

Вони вірять:

1. В Бога, Вічного Отця, Його Сина Ісуса Христа і Святого Духа;

2. В початкову церкву, тобто в організаційну структуру, яка була перед і після народження Христа. Тобто й вони мають апостолів, пророків, учителів, євангелістів та інших.

3. В пророцтва, бачення, чуда, лікування й інше;

4. «Біблія» і «Книга мормонів» є Божими книгами;

5. Люди будуть покарані після смерті за їхні власні гріхи, а не гріх Адама;

6. В людську чесність, справедливість, вірність, любов, стремління до знання й інше;

7. Людське тіло — це скінія, де оселилася душа людини, тому вони проти релігійних принципів засмічувати мову брудними словами, вживати алкоголю, курити, пити чай і каву. І вони дійсно цього дотримуються, бо в штатах, де вони осіли, де на чолі стейтеного уряду є мормони, законом заборонено продавати алкогольні напої. Мормони п'ють чай, який не має в собі збудників, молоко, лімонаду й інші напої.

В МАНДРАХ НА ЗАХІД

На сході США, в Нью-Йорку, де було засновано релігію мормонів, життя для них стало нестерпим. Тому пророк Смітс (так його почали називати) переїздить разом із своїми вірними до штату Огайо. Тут вони починають будувати святиню і приєднують більше вірних. Але й тут переслідування змушували їх їхати далі на захід до штату Міссурі. Мешканці Міссурі, бачачи їхню дружність, спаяність та великий приплив з

інших штатів, куди були послані місіонери, побоюлися їхнього росту і силою вигнали мормонів за межі свого штату.

На відміну від інших штатів, штат Іллінойс прийняв їх прихильно. До цього було кілька причин, а одна з них та, що в той час існуючі дві партії в штаті (демократи і вірс, — республіканці тоді ще не було) були рівні силами. Кожна з них думала збільшити собі кількість прихильників коштом мормонів.

Мормони закупили землю на березі ріки Міссісіпі, яка була покрита болотами, які кипіли комарями, вірячи, що ця земля нікому непотрібна і їх ніхто вже звіділь більше не вижене. Зараз по переїзді взялися до праці. Попокпали канали, висушили болота, повикорчовували дерева і почали будувати хатки. І в скорім часі виросло місто Наву (Nauvoo), тобто «Прекрасне». Мормони, як мурашки, злизалися до цього міста. В 1841 році їх було там 3 000 осіб, в 1842 — 10 000, в 1843 — 15 000, а в 1844 місто Наву стало найбільшим містом в штаті Іллінойс (Чикаго лишилося було позаді).

Партії демократів і вірс розчарувалися в мормонах, бо вони не підтримували жодну з них, а виставляли своїх кандидатів. Дійшло до того, що мормони виставили свого пророка Смітса на президента США. Ненависть, як з релігійного, так і політичного боку, до них зростала. Партії підбурювали населення проти мормонів, приписуючи їм гріхи винні і невинні.

Було оскаржено Смітса і його брата Гайрема, які були керівниками міста, перед стейтовим судом. Не слухаючи порад вірних, не їхати з свого міста, Джозеф і його брат поїхали (бож, як вони казали, справедливість завжди буде зверху) до міста Картедж, де їх і було ув'язнено. Коли про їхній арешт дові-

З Різдва Христовим!

Генерального Секретаря ЦК УРДП Івана Павловича Багряного, Центрального Комітету УРДП, Головного Управу ОУРДП в Америці, членів та прихильників українського революційно-демократичного руху в м. Чикаго та по всьому світі поздоровляємо з днем Різдва Христового і Новим 1962 Роком!

Бажаємо сил та енергії кріпкити наш демократичний рух і бути витривалими в боротьбі за виборення волі й незалежності нашій матері-Україні.

ВІДІМІ ОУРДП в Чикаго

*

Рідних, друзів та передплатників «УВ» щиро сердечно здоровлю з Різдом Христовим та Новим 1962 Роком.

МІХ. ГРУШЕЦЬКИЙ

В. ІВАНІС

Державний муж

(Закінчення з попереднього числа)

Створення однієї партії (29-30. грудня 1905 року) відбулося, коли по цілій Росії палаła революція. Цар Микола II-й мусів 17. жовтня видати маніфест про конституцію, але нею не всі елементи задовольнилися й повели агітацію за соціальною революцією. По цілій Україні почалися селянські розрухи, які не доторкнулися ні в Перешорах, ні в Кононівці мастків Чикаленка.

Коли вісьятьо та жандармерія придушили революційні рухи, то в багатьох місцях виникли погроми жидів. Під час погрому в Києві синові Чикаленка Лев-грома, гімназистові 7-ї класи, прострелено руку, оперувати яку довелося їздити до Женеві в Швейцарії.

Коли наблизилися вибори до державної думи, то в українців знову почалися суперечки, бо соціалісти бойкотували ці вибори, а Грінченко також не хотів брати участі у виборах. І тільки після довгих намов він згодився кандидувати у виборці. Не маючи надії провести хоч одного депутата-українця від Києва, українці мусили увійти в блок з кадетам та жидівським «об'єднанням», при підтримці яких і провели у виборці Грінченка, М. Левицького й Є. Чикаленка. А на спільній нараді виборців у думські послі обрали барона Ф. Штейнгеля, члена кадетської партії, що вважав себе за автономіста-федераліста, а пізніше він вступив у члени Української Демократичної Партії.

Київські виборці брали участь у нарадах з губернiальними виборцями. І в

сих нарадах на вернули суддю А. В'язлова та селянина Грабовецького до українства, які й були депутатами. В державній думі вони вступили до української думської фракції, а В'язлов потім став гарячим і послідовним борцем за відгодження української нації.

Провінціальні українські громади також провадили жваву пропаганду при цих виборах. Так не під українським прапором пройшли адв. І. Шраг, П. Чижевський, М. Біляшевський, А. В'язлов, селянин Грабовецький. Тільки в Полтаві була така міцна українська стихія, що громада Демократично-Радикальної Партії провела в державну думу єдиного посла на всю Україну Володимира Шемета.

В першій державній думі українська фракція мала 44 послі, в другій — 47 послів. В першій думі проф. М. Грушевський організував видання місячника «Український вісник»; у другій — фракція видавала «Вісті з думи». По розпущенні другої думи, виборчий закон змінен так, що в третю думу пройшли вже майже самі поміщики та капіталісти, між якими не було свідомих українців.

Події, які насувалися з початком XX-го сторіччя, вимагали від українців мати свою пресу, а вони ні єдиного органу українською мовою не мали. Натурально, що з конституцією і створенням Демократично-Радикальної Партії представники її стали обговорювати питання видання щоденної газети. Фінан-

сувати газету бралися Василь Ф. Сіміренко, В. М. Леонтович і Є. Х. Чикаленко. Останній з самого початку став душею цієї справи, тоді як перші двоє вагалися, чи варто витратити великі кошти на справу, на ведення якої не було ніякісного апарату і більшість членів партії були також ділетантами у цій справі. Кошторис на перший рік склав С. Єфремов, як голова видавництва «Вік». Склав кошторис першого року приблизно на 50 тисяч карбованців, на 5 тисяч передплатників (вважалось можливим) при чотирьох карбованцях за рік передплати. Могли повернути 20 тисяч, дефіцит же визначався в 30 тисяч. Його мусили покрити троє названих осіб, кожний близько 10 тисяч. Зрозуміле вагання Сіміренка й Леонтовича. Але впертий ентузіаст Чикаленко переконав обох, що на другий рік доведеться доплатити 20 тисяч, на третій 10 тисяч, а на четвертий газета себе окупить, а далі виходитиме з прибутками.

Та крім фінансової сторони складною була справа, якою мусить бути газета. Є. Чикаленко доводив, що з проголошенням конституції, треба давати народові на рідній мові відомості про новий лад, бо коли найцікавіші вістки про землю подадуть російські газети, то він не зачоче читати свою газету. Грінченко ж, навпаки, вважав, що газета насамперед потрібна для української інтелігенції і багато голосів це підтримували. Однак Є. Чикаленко твердо стояв на газеті для народу. У Є. Чикаленка було ще застереження, що на щоденну газету не вистачить літературних сил. Справжніх газетних робітників серед цієї групи не було жадних. Він вважав за письменників тільки

Трибуна Мартина Задеки

Про Гомера та чорного kota, що перебіг мені дорогу

Гомер — древньо-грецький поет, автор усесвітньо званої «Іліади». Отож саме за ним, тобто за Гомером, я й женуся вже щось із двадцять років. На жаль, ніяк не можу його наздогнати. І не тому, що в мене короткі ноги, ні, — лише через те, що чорний кіт перебіг мені дорогу...

— Чорний кіт перебіг дорогу? Забобони! — вихопитись з гурту котрийсь нестримний читач. — Вигадки баби Секлети, що робила з клоччя котлети!

Шановний читачу! Поперше, не перебивайте мене, бо це ж вам не на парадіяльних зборах. А подруге — дайте мені можливість розповісти нашим читачам про те, що я вважаю за свій обов'язок довести до їхнього відома. А потім, коли я скінчу, ви зможете тулити мене не тільки до баби Секлети, що робила з клоччя котлети, а й до її діда Пилипа, який, наївшись котлет із клоччя, дав, бідолаха, дуба.

Ще раз кажу — щось із двадцять років тому я надумав був наздогнати Гомера. Мені хотілося написати щось таке, що, бодай назвою своєю, нагадувало б Гомеру «Іліяду». І ось, року 194...го я зладнав був книжку антисоветських фейлетонів під назвою — «СТАЛІНІЯДА». Подав рукопис до Українського видавництва у Львові. Після ознайомлення з моєю «СТАЛІНІЯДОЮ», мені сказано:

— Не надрукуємо.

— Чому?

— Не хочемо сердити Сталіна.

— А що він вам таке — кум, сват, брат?

— Річ не в тім. Не всі ж наші люди вирушають на еміграцію. Багато хто залишиться тут. То большевики за вашу «СТАЛІНІЯДУ» можуть на них помститися...

І не надрукували.

Узяв я свій рукопис — і гайда з ним до другого видавництва. Там мене дуже радо зустріли. «СТАЛІНІЯДА»? Та це ж те, що нам сьогодні потрібно! Давайте рукопис сюди. Ми його за два тижні надрукуємо! Навіть дали мені під той рукопис аванс, але «СТАЛІНІЯДИ», проте, не надрукували.

— Чому?

— Не хочемо сердити Гітлера.

— Та до чого ж тут Гітлер? Я ж пишу про Сталіна, а не про Гітлера...

— Правда ваша, ви пишете про Сталіна, але ваш Сталін дуже подібний до Гітлера...

Одне слово, спіймав я й тут із своєю «СТАЛІНІЯДОЮ» облизня.

Року 1955, таки й дали женучись за Гомером, я зладнав був другу книжку своїх фейлетонів під назвою — «КОНСОЛІДАЦІЯ». Звернувся з нею до видавництва. Замахали руками:

— Не надрукуємо.

— Чому?

— Не хочемо сердити керівників наших партій.

— Та ж ми живемо в країні, де свобода слова...

— Е, не вчіть ученого їсти хліба печеного, — самі добре знаємо...

І ця книжка не побачила світу.

Року 1960 я, щоб уже нікого не сердити, написав був книжку фейлетонів про самого себе — «МАРТИНІЯДА». Послав до видавництва. Відповіли:

— Не надрукуємо.

— Чому?

— Та тому.

— А чому ж саме? Адже в книжці йдеться про мене, Мартина?

— Пишете то ви нібито про себе, а насправді чіпаєте всіх наших емігрантських Мартинів. А ми не хочемо їх сердити...

Вернули мені рукопис.

Року 1961, перевірявши в телефонній книжці того міста, де я живу, всі прізвища на «З» і не знайшовши там, крім мене, жадного Задеки, я написав четверту книжку фейлетонів — знов таки про себе — «ЗАДЕКІЯДА». Вдався з нею до видавництва і — їй-Богу ж то, не брешу! — і цього разу дістав стандартну відповідь:

— Не надрукуємо.

— Чому?

— Не хочемо сердити...

Мені, дорогі читачі, вже й язик не повертається сказати вам, кого видавці не хотіли цього разу сердити.

От що значить чорний кіт, який ко-мусь, як оце в даному разі мені, перебіжить дорогу. Та я остаточно ще не склав своєї зброї: послав «ЗАДЕКІЯДУ» ще до одного видавництва. Як і там мені відмовлять, напишу ще дванадцять книжок з назвами, що кінчатимуться на «їда». Наприклад: «СУСІДІЯДА» — про своїх сусідів, «КУМІЯДА» — про своїх кумів, «ДРУЖІЯДА» — про свою дружину і т. д., аж доки не наздожену автора невмирущої «Іліади» — славнозвісного Гомера.

МАРТИН ЗАДЕКА

закіпала життям.

СОЛТ ЛЕЙК СІТІ

Солт Лейк Сіті, чи, сказавши по-українському, Місто Солоного озера, розташоване недалеко від Великого Солоного озера, яке є американським мертвим (Продовження на 8-й сторінці)

Єфремова (тоді студент), Грінченка, Матушевського та Леонтовича. Решта або писали мало, або й зовсім не писали. Українських письменників може було й до сотні, зазначає Чикаленко, але всі вони були десь на службі й рахувати їх, щоб систематично писали, не можна було.

Коли вийшли правила про друк, рішення було видавати щоденник «Громадське слово» і журнал місячник «Нове життя», на дозвіл яких С. Чикаленко подав заяву до губернатора. Плакат-рекламу виробили Грінченко з Єфремовим, але дуже гостро-лівий, а через те його багато разів переробляли Чикаленко з Леонтовичем. Тим часом в Лубнах вийшов, явочним порядком, під редакцією В. Шемета «Хлібороб», який викликав цілу сенсацію в Києві.

За дозволом до губернатора пішли Чикаленко, як видавець, і Матушевський, як редактор. Губернатор заявив, що орган, який проповідуватиме федеральний устрій Росії і чотиричленну систему виборів він видавати не дозволить. Після цього В. Леонтович подав заяву про дозвіл на видання «Громадської думки» й «Нової громади» вже без лячних фраз, і дозвіл адміністрація дала. Тоді було організовано штат сталих співробітників з редактором Ф. Матушевським, секретарем В. Козловським і іншими, що провадили окремі відділи. Але виготовлені плякати пропали, бо вони були на інші назви. Б. Грінченко подав заяву на видання газети «Рада» і дозвіл одержав.

Коли приступити до видання, то зразу виявилось, що підготованих, рутинних співробітників газета не мала. Писати передовиці, складати хроніку треба було в Києві, а фахових газетярів не було. Газетна мова ще не була виробле-

на, а український читач дуже вередливий і вибагливий. Нарешті ніхто не вмів писати «цензурно», щоб не конфісувала й не штрафувала адміністрація. Через це перше ж число «Громадської думки», яке вийшло 1. січня 1906 року, адміністрація конфісувала.

На довершення під новий рік було арештовано Єфремова, який мав писати передовиці. Його мусів заступити Грінченко, з яким дуже тяжко було співпрацювати. З конфісуванням уладили, як робили російській часописи: — стали регулярно платити цензорів хабаря. Однак були постійні непорозуміння з Леонтовичем, який був офіційним редактором і видавцем. Він хотів, щоб газета була поміркованою, а їй надавали різкою формою статтей і дописів лівий напрямом. Таким напрямком молодші співробітники сподівалися популяризувати газету між широкими масами.

В. Піснячевський писав з Петербургу до «Громадської думки» дуже цікаві звіти про діяльність державної думи й українських послів, що притягало до газети нових передплатників. Однак нерозумні молоді співробітники переховували в приміщенні редакції нелегальну літературу й призначили «явки» революціонерів. Поліція прослідкувала й 18. 8. 1906 р. зробила трус в редакції «Громадської думки». Вона познаходила по шухлядах силу революційних відозв та брошур і заарештувала С. Єфремова, що заступав у той час редактора Матушевського. Так «Громадську думку» закрили.

Викликаний з Перешор Чикаленко не міг добитися в адміністрації відновлення цієї газети. Тоді використали дозвіл Грінченкові на видання «Ради». За місяць було налагоджено видання

«Ради» з видавцем Чикаленком. «Громадська думка» в першому півріччі мала 4 000 передплатників, а потім це число упало до 1 500. Коли «Рада» надрукувала петицію студентів з домаганням заснування кількох кафедр українознавства, то це підтримало з 20 000 учнів середніх і нижчих шкіл, селян, робітників і різних товариств.

Але 1906 р. кінчався з великим дефіцитом і поставало питання, як бути з наступним, 1907, роком. В. Сіміренко, після довгих клопот, дав 5 000 рублів, а Чикаленко продав частину землі в Перешорах і з тих грошей дав на газету 10 000 карб. Під кінець кожного року дефіцити мусили покривати Чикаленко з В. Сіміренком, який платив до своєї смерті (1915 р.) по 5 000 карб. Видаючи вісім років «Раду», Чикаленко під кінець сам покривав ще й часті штрафи (кари) по декілька сот карбованців і мусів позакладати в банку маєтки та свій будинок у Києві. Та гіршим ще був від фінансової справи контроль за змістом газети, бо її цькували земляки Савенко й Піхно в «Києвлянина» та Меншиков в «Новом Времени» в Петербурзі. Це нервово так впливало на С. Чикаленка, що він мусів їздити лікуватися до Швайцарії, Кисловодського (Кавказ) і в часи першої світової війни до Фінляндії.

Рік-річно писалися відозви до передплатників, щоб заохочували нових, і шукалися пожертви на видання, але дефіцити не зменшувалися. До цього Чикаленко всі сили прикладав, щоб об'єднувати українців, а це вимагало праці й терпіння, бо українці, як він в спогадах і щоденнику зазначає, є: анархісти й індивідуалісти.

Великий клопіт був також з відсутністю сталих співробітників: мінялися

редактори (Матушевський, Павловський, тимчасово С. Єфремов, Д. Дюрошенко, Ніковський), інші посади займалися студентами та людьми, що через неблагодійність не могла деінде працювати. Високу платню й гонорари видавництво не в стані було платити. Кінчаючи університет, чи підшукавши краще платену працю, співробітник кидав газету.

Несконсолідованість українців Чикаленко відчував дуже боляче. Через те він весною 1908 р. відбув у редакції «Ради» невеликі збори молодих співробітників і лише двох старших (він і О. Русов). На зборах було положено початок нової всеукраїнської організації, що назвалася Товариством Українських Поступовців, або скорочено ТУП. В ближчому часі була переведена організація на провінції, і вже восени того ж року відбувся в Києві в хаті Чикаленка перший з'їзд ТУП. Нова організація свідомо не виробляла собі політичної програми, намагались об'єднати людей різних партій на одній спільній «платформі»: конституційно-демократичного ладу й автономії України.

За короткий час постали громади ТУП по всіх визначніших містах України, і також в Петербурзі, а в Києві аж декілька громад. У Києві ж перебувала рада ТУП, яка скликала регулярні з'їзди делегатів рід, а то й двічі на рік. ТУП узяв на себе керування й загальний догляд над усією культурно-національною роботою на Україні і з'єднав з російськими політичними партіями та з державною думкою. Хоча по суті обсяг діяльності ТУП поширювався на справи зовсім легального характеру, але, щоб не наражати себе на переслідування чи хоч на перешкоди з боку уряду, ціла організація ТУП була захована в

Співомовки Діда Мусія

До читачів. В Австралії в часописі «Українець в Австралії» вже більше двох років містить свої коментарі Дід Мусія. Відгукується він на смішні або нерозумні випадки в житті емігранції та в світі. Кілька місяців тому часопис почав містити «Співомовки Діда Мусія». Це переспівані віршами відомі або маловідомі анекдоти переважно з-підсоветського життя. Подаємо читачам вибірку з співомовок Діда Мусія, спеціально прислану до різдвяного числа «Українських вістей» з далекої Австралії.

Ред. «УВ»

ЧОМУ ХРУЩОВ ГОВОРІТЬ ПРО КУКУРУДЗУ?

Зайшла якимось у колгоспі
У полі розмова,
Чому стала кукурудза
Славною в Хрущова.

Мовляв, її споконвіку
Вирощують люди,
Та звичайно лише свиням
Дають її всюди.

Прислухалась одна баба
Та й каже: «Сусіди!
Що ж тут довго розважати,
Що тут розуміти?»

Чи людину, чи худібку —
Все тягне до чогось,
То до хліба, то до м'яса —
До корму якогось.

А ви тепер подивіться —
Все як на долоні:
Та ж обличчя у Хрущова —
Наче у хавроні.

І сам жирний, невисокий.
Та нащо вам мова? —
Заженіть його до сажу —
Й вам свиня готова!

А вже звісно, що хавроня
Свого корму хоче.
Отому й про кукурудзу
Так Хрущов туркоче.»

«І ЩЕ ЙОМУ Й ВИННІ»...

У Москву якимось приїхав
Старий з України,
Побувати у мавзолеї
Схотів неодмінно.

Сунуть люди з усіх боків,
І нема й ушляку,
Стоїть черга така довга,
Мов до магазину.

Настоявся старий добре,
Поки в залу впхався,
Зупинився коло труни
Й ще й не розглядався,

А вже вартовий шепоче
На вухо старому:
«Отдавайте последний долг
Ильичу родному...»

Пішов старий, не глянувши
На Леніна тіло,
В голові у нього з дива
Вітром зашуміло.

«Отдавайте последний долг...» —
У серце запало.
«Ти дивися, — каже старий, —
Що в світі настало.

Забрав коні, віз, корову,
І кури, і свині...
І виходить, що і досі
Ми йому ще винні...»

ЦІННА НАГОРОДА

Стахановок у колгоспі
Якимось відзначали —
За роботу нагороди
Різні роздавали.

Одній дали поросятко,
Іншій — пуд пшениці,
А ще одним — хто б повірив!
По річній теличці.

Плещуть люди у долоні,
Стахановки ж раді
Виступають та дякують
За дарунки владі.

Та ось книжку взяв голова.
«А це, — каже. — люди
Найцінніша нагорода
За роботу буде.

Це свідарці Степаніді —
Світло наукове,
На все життя подарунок —
Сталіна промови.»

В залі стихло, тільки здаду
Чийсь голос — мов з неба:
«А що, дурна, — доробилась?...
Так тобі і треба!..»

ЦИГАНОВА ПРОМОВА

Раз в селі на перше травня
Чи на інше свято
Попросили циганчука
Промову сказати.

Виліз циган на трибуну,
Кашлянув у жмені,
Та й почав словами сипати,
Наче із кишені:

«Хай живе радянська влада
І вожді народні!
Хай живеється нам щасливо,
Краще, ніж сьогодні!

Хай ростуть в колгоспі коні,
Хай плодяться свині,

На трудодні щоб погало
Хоч по щетиніні!

А головне — хай базари
Живуть у нас пишні
Й кінський ярмарок великий
Хоч раз на два тижні!..»

таємниці й мала конспіративний характер.

Є. Чикаленко від самого початку належав до ради ТУП, перебуваючи в ній незмінно і будучи, фактично, неофіційним її головою. ТУП старався координувати напрям української преси (коло 20 українських часописів), завідував українськими книгарнями, держав під своїм впливом деякі кооперативні установи, клуби, «Просвіти», дбав про заступлення українців на різних з'їздах, виставках, старався приміщувати своїх людей на посадах, опікувався такими загально національними справами, як пам'ятник Шевченкові в Києві.

Не маючи свого представництва у державній думі в обороні українських інтересів, старався нав'язати зв'язки з представниками російських поступових партій, щоб вони виступали в думі в обороні українських інтересів. Російські політичні діячі, такі як В. Обнінський, або П. Мілюков приїздили до Києва, щоб тут на місці інформуватися в українських справах. Їх приймали, звичайно, в хаті Чикаленка на зборах ради ТУП.

На підставі одержаних таким способом інформацій 19 лютого 1914 р. на засіданні державної думи виступив П. Мілюков з великою промовою, пропонуючи завести на Україні навчання в школах українською мовою (Є. Чикаленко. Щоденник (1907-1917), 1931 р., стор. 425-433). Так цей ТУП «дотунав» до самої революції 1917 р. й заініціював створення Центральної Ради.

Багато попрацював Чикаленко над полагодженням відносин галицької більшості інтелігенції до проф. М. Грушевського, про яке докладно розповів у щоденнику (стор. 386-410). Грушевського Чикаленко вважав найталановитішим се-

ред українців на початку ХХ віку, хоч і егоцентрика. Цей науковець, працюючи у Львові в університеті й Науковому Т-ві ім. Шевченка, так озлобив більшу кількість НТШівців, що вони випустили анонімову брошуру, приводячи наклепи на професора і змінили статут, позбавляючи права НТШівців під Росією передавати свої голоси при виборах, і в 1913 р. обрали його головою більшістю в три голоси. Тоді М. Грушевський, порадившись з киянами, відмовився від головування.

Чикаленко завжди стремив до єдиної української спільноти і через це не міг погодитися, щоб і наукова установа розколотася. Він сам, і намовив Леонтовича та В. Шемета поїхати на збори НТШ у Львові й укоскати протестантів. Він доводив, що Грушевський такий великий і так багато зробив та працює для України, що його дрібні примхи не треба зауважувати. У Львові він на зборах після розмов з поважнішими членами справу полагодив так, що Грушевський далі очолював Товариство, а новий статут зняли з порядку денного.

З вибухом війни 1914 р. пішла нагінка на українців. «Раду» закрила військова влада й ніякі заяви не помогли. Редактора «Української хати» П. Богачького зіслали до Східного Сибіру, Грушевського — до Сибірска (пізніше дозволили переїхати до Москви). Багато повисилили й інших. Доля ця не минула б і Чикаленка, але він зразу перейшов на півлегальне становище: в Києві перебував, не приписуючись, їздив до Петербургу, місяцями жив у санаторії в Фінляндії, з'являвся в Перешорі й Кононівку на короткий час та ще такими дорогами, якими раніше не їздив. Чорносотенці вигадали

версію, що Чикаленко коло Праги (в Конопіште) перед війною зустрівся з Вільгельмом другим і наслідником Фердинандом, а він в дійсності уникав відвідин навіть метрополіта Шептицького.

Розгром російської армії Галичини розкрив очі наддніпрянцям і ТУП восени 1914 р. остаточно ухвалив, що підросійські українці повинні зайняти у війні неутральне становище. Пізніше поразка російської армії показала не підготованість уряду до війни. Прогресивна преса почала різко засуджувати уряд. ТУП восени 1914 р. вислав до Петербургу й Москви делегацію, з'ясувавши поводження в Галичині. П. Мілюков з трибуни думи назвав це поводження «європейським скандалом». Після цього й українці піднесли голову — в серпні 1915 р. ТУП вислав з Києва делегацію до міністра освіти графа Ігнатієва з домаганням завести українську мову в школах. Однак уряд до всього ставився глухо. Чикаленко в Москві бачиться з Грушевським та з Винниченком, який під чужим ім'ям жив під Москвою.

Революція застала Чикаленка в Києві. В перші ж дні зійшлася в помешканні клубу рада ТУПу й ухвалила: організувати загальний керуючий орган під назвою Центральної Рада, головою якої обрано позаочно проф. М. Грушевського і повідомлено, щоб скорше повертався до Києва. Дуже швидко до Центральної Ради з'явилися представники, обрані прерізними організаціями.

Натурально виникло питання відновлення газети «Рада», але Чикаленко не мав грошей і позичити в банку в той час не міг. Він тоді порадив, щоб за видання газети взялося Товариство

підмоги української літератури, науки і штурки, якому заповів В. Сміренко 300 тисяч карбованців, призначаючи розпорядчиками: В. Леонтовича, Є. Чикаленка, С. Єфремова, Ф. Матушевського, І. Шрага, П. Стебницького і М. Грушевського. З них лише три перших були в Києві, а згоду решти довелося одержати поштою. Поки ж що Чикаленко подав військовому командуванню заяву про відновлення «Ради».

Скоро з Москви прибув М. Грушевський, задоволений, що його вже обрали головою Центральної Ради. В. Леонтович скоро скликав наявних членів Товариства і вони рішили видавати газету, зразу купивши друкарню. Редактор А. Ніковський взявся видавати газету під назвою «Нова рада», що, як висловився в спогадах Чикаленко, зняло тягар з його душі, бо маєтки війною й революцією були зруйновані і давали цілком мізерні прибутки.

ТУП заступила Центрально Рада. Є. Чикаленко лишився в тіні спостерігачем, від'їхавши до Перешор на все літо. Але перебування на селі було невеселим — воно здеморалізувалося. Старші чесні селяни притихли перед молодшими, що поверталися з фронту з «новим духом». Чикаленко постановив зліквідувати своє господарство. Продав за дешеву ціну хліб, коней, худобу, вівці — своєму ж перешорському кредитовому товариству, і з великим трудом в половині жовтня виїхав до Києва.

В Києві застав нову політичну ситуацію: Центрально Рада, керована вправною рукою Грушевського, зручно використала національне піднесення, слабкість петербурзького тимчасового уряду і добила визнання автономії України. В Києві вже був Уряд — Ге-

Гордіїв вузол

(Закінчення з 9-ї сторінки)

християнський Захід, як протиставлен- ня зла і добра, бо не весь Захід є хри- стиянський, а Схід — комуністичний, не лише в розумінні територіальному, а і в духовому. Якщо говорити про наро- ди ССРСР, то серед них віра в Христа сильніша, ніж на ситому Заході.

На з'їзді Світової ради церков, що недавно відбувся в Делі, представник Південної Індії сказав, що прийшов час, коли місіонери з Азії повинні йти до Європи й Америки та навертати бі- лих поганів до християнства. А пред- ставник чорної Африки назвав Ісуса Христа Богом білих, через те вплив християнства на цьому континенті май- лий, хоч Африка органічно покищо на- лежить до Заходу.

В світлі цих парадоксів недосвідче- ній людини тяжко шукати істину, коли брехня подається за правду і навпаки. Хто сьогодні зав'язує вузли світової по- літики, всім відомо. Всі «мудреці» і сильні світу цього намагаються розплу- тати снування московського молоха, що все далі то більше влітає їх до свого комуністичного гузиря. Невстиг- нуть поладити одну політичну кризу, як виникає друга, третя, ще компліко- ваніша. В чому ж полягає суть успіхів московської політики?

СТРАТЕГІЯ ПЕРМАНЕНТНОЇ КРИЗИ

Кремлівські володарі переконані, що західні держави ніколи не почнуть першими війни. Про це і не раз уже заявляли державні мужі великих по- тут вільного світу. Це й дає Москві можливість безкарно в період холодної війни та коекзистенції породжувати кризи, тримати температуру напружен- ня, в залежності від її бажання. Ро- битися це дуже просто.

Маючи свої п'ять колонії в усіх країнах світу, Москва легко викликає кризу в будь-якій частині земної кулі. Вбира- ється для цього найвразливіше і відпо- відно незабезпечене місце. Створивши кризу, Москва розжарює атмосферу, до рівня збройного удару. Потім висува- ються пропозиції мирного поладжен- ня конфлікту, при чому поряд висува- ються якнайбільші вимоги і чекають на контрпропозиції Заходу. Починаються торги, взаємні поступки. Конфлікт по- лагоджено. А наслідок — Москва зав- жди у витраші.

Прощальна зустріч Президента...

(Закінчення з 4-ї сторінки)

лови УНРади О. Бойдуніка забирає слово Голова ВО УНРади М. Лівич- кий, Віцепрезидент І. Багрянний та ген. А. Вовк. Рівно ж о. канцлер Лесько- вич склав тепле привітання й побажан- ня для Президента від імені Експедиції Єпископа Платона Корнеліяка, Апо- столського Екзарха для українців като- ликів візантійського обряду в Німеччи- ні, а заодно висловив і свої особисті побажання. Далше промовляти від науковців П. Зайців і від УТТІ Р. Єн- дик, а від Українського Християнсько- го Руху Г. Мартиневець. З цікавою про- мовою виступив ред. З. Пеленський, який перевів аналіз ролі Державного Центру УНР, як також член гетьмансь- кої організації сотн. М. Прозоровський, який, промовляючи, в своїм власнім імені висловив слушні думки щодо кон- солідації. Забирає слово ред. М. Доб- рянський та ред. В. Стахів.

Відповідаючи на привітти, Президент витолосив теплу і змістовну промову, в якій дякував тим, що підтримали його в скрутні хвилини останнього року пе- ред і під час V-ї сесії. Нав'язуючи до слів Президента, О. Бойдунік зробив підсумки минулої V-ї сесії УНРади і на- тим закрити офіційну частину зустрічі.

Учасники зустрічі розходились у доб- рому настрої, бажаючи собі скорого по- бачення з Президентом і заховаючи по- чуття вдячності за його віддану працю на так відповідальному пості голови Державного Центру УНР в екзилі.

Президент від'їхав 15. грудня. На двірці його прощали різні особи, бли- зькі до Державного Центру.

(Укр. Інформ. Бюро)

— 0 —

СОЦІАЛІСТИ ЗІГНУВАЛИ ПРОВОДИ ПРЕЗИДЕНТА

Як повідомляє наш кореспондент з Мюнхену, Українська Соціалістична Партія не взяла участі в прощальному вечері на честь Президента УНР в ек- зилі 14. 12. 1961 р. «УВ»

Якщо ж західні держави не висува- ють своїх умов на поладження кон- флікту, то Москва натискає на пропа- гандивну машину з усіх кінців світу, обвинувачуючи західний світ у під- палованні війни і т. інше. Якщо ж За- хід не поступається і територіальних осягів здобути не вдалося, як у випад- ках з Персією, Грецією, Формозою, то всерівно престижевий пропагандивний здобуток осягнуто. Важливим є не ви- пускати ініціативи, чи то при провоку- ванні і розвитку конфлікту, чи при йо- го поладженні. Це вибиває ґрунт з- під ніг противника і ставить його в по- зицію оборони, що рано чи пізно, а призведе до поразки Заходу.

Переважно в цілях відвернення уваги публічної opinio світу і зав'язується кри- за в іншому місці цілком іншого харак- теру. Стратегія криз змушує керівників західних держав кидатися з одного за- вогнення до іншого. А в той час, коли західні керівники скеровують свою увагу на пригашення цих завогнень, підпаловач має вільну руку у виборі місця й часу для нового підпалу.

Професор Гайдельберзького універ- ситету Роберт Штраухгюне твердить, що ця тактика Москви позбавляє Захід можливості перебрати ініціативу в свої руки, бо тримає його в рамках обороно- ного й реактивного думання, в стані розгубленості. А в тім, ця стратегія не нова. 2500 років тому китайський стра- тег Сун-Тсу писав у «Мистецтві війни»: «Роби шум на сході, а удар на заході».

Найбільша помилка Заходу полягає в тому, що кожну кризу він трактує як ізольований випадок і завжди ставить собі питання, чи то у справі Ляосу, В'єтнаму, Конго, Берліну, — чи варто з-за цього починати війну? А між тим, всі ці кризи є лише окремими кільця- ми в довгому ланцюгу далекоюсяжної російської політики, остаточно ціл- ь якої — підкорення світу.

В процесі поладження криз, між союзниками Заходу, як правило, вини- кають розбіжності, які підважують єд- ність країн НАТО. Підтримучи одних, іг- норуючи других і лаючи третіх, Москва завжди з цих внутрішніх непорозумінь користає. Якразвим прикладом є Бер- лін і Конго, зокрема в питанні неза- лежності Катанги ССРСР і США попи- рують війська ОН в їхньому намаганні насильно приєднати цю провінцію до центрального уряду, яка на чолі з Чом- бе протолосила незалежність. Англія через Родезію, Франція і Бельгія не- гласно підтримують Чомбе. Катанга — дуже багата країна на природні копа- лини. Європейські країни вклали сюди величезні капітали для експлуатації цих копалин.

Русійною силою за прислоною чор- них вояків Чомбе є білі «добровільці». Але було б помилкою думати, що лише впливи колоніальних потуг підтриму- ють стійкість Катанги залишатися не- залежною. Основну роллю тут грає на- ціональна відокремленість племен Ка- танги від решти народів Конго. Конго примітивна, але багатонаціональна дер- жава. Роль Катанги подібна до ролі України. Навіть мотиви ОН в її приєд- нанні до центрального уряду подібні: Конго не може існувати без багатств Катанги, цього «періжка з начинкою» — за висловом совєтської преси. «Укра- їна є житницею Росії» — твердять мо- сковські імперіалісти. Разюча подібність.

Совєтський висуванець Гізенга (про- вінція Касай) погодився підпорядкува- тися центральному урядові при умові, що буде приєднана Катанга. Москва зараз терпеливо вигікує на вислід боротьби між західними партнерами. Як тільки Катанга, сильний протикомуні- стичний форпост, буде підкорена, тоді Москва дасть команду Гізенгі перебра- ти уряд і таким чином все Конго буде під її впливом. Становище США дуже скомпліковане, — з одного боку тис- нуть союзники, а з другого — їм зале- жить на opinio нейтральних держав, що попирають дії ОН, голоси яких во- ни сподіваються здобути, щоб не прий- няти комуністичний Китай до ОН, на що дуже наполягає делегація ССРСР.

Само собою виникає питання: чому Конго, що має територію 906 000 кв. миль, після одержання незалежності від Бельгії, стало театром військової розгри міжнародних сил? Відповідь проста. За 75 років свого панування бельгійці думали лише про якнайбіль- ші визиски своєї колонії. З 1885 по 1908 р. Конго було приватною власні-

стю короля Леопольда II. В 1908 р. опі- ку над колонією перебрав бельгійський уряд. За 75 р. колоніального управлін- ня лише 16 кольорових студентів здо- були вищу освіту. Своїх урядовців, учителів, лікарів країна не має. Всюди були лише бельгійці.

Тому зовсім не диво, що за тиждень після надання незалежності в державі вняк хаос. Властивим початком хаосу була сама передача влади, коли хтось у короля Ведуіна, під час церемоніаль- ної процесії, витягнув з піхви «шаблю суверена» і втік під регіт дикого нагов- ту. Як розвивалися події далі, всім відомо. Але за півтора року свого незалеж- ного існування вузол проблем, зв'язаних з Конго, ще не розв'язаний. Зараз роз- в'язують його зброєю. Який буде вис- лід, покаже майбутнє.

Англія виказує занепокоєння, що ОН перебирає на себе роллю колоніальної потуги, для підкорення уже незалеж- них народів. Якщо це дійсно так, то це є першою ознакою кінця цієї організа- ції. Як би там не було, але на форумі ОН — політичний успіх Москви, байдуже, що осідок цієї міжнародної орга- нізації знаходиться в Нью-Йорку і що США несуть основний тягар її утримання, а ССРСР нічого не пла-

тит. Кермо ОН після смерти гене- рального секретаря Гамершельда пере- брали безхребетні люди нейтральних країн, що легко ловляться на гачок російської політики. Доказом цьому є війна в Катанзі.

Як бачимо, вузол міжнародних проти- річ ще більше затягається. Вільний світ дійсно потребує Олександра Маке- донського для розв'язання всіх проб- лем. Лише радикальна зміна політики країн Заходу по відношенню до поне- волених Москвою народів може прине- сти перемогу правди над злом. Прич- шов час вибити ініціативу з рук Мос- кви, ставлячи ставку на організацію революційних вогнищ серед підбитих Москвою народів. Чаша терпіння ви- повнена вщерть.

Дискусія над тим, хто має більше бомб для знищення світу — жодне розв'язання проблеми. Перспектива бу- ти стертим з лиця землі нікого не ва- бити. Сучасна політика гнучких посту- пок ворогові лише скріплює його сили і вбиває надію на визволення серед уярмлених народів. Не жовання в ми- шачі діри, як це роблять зараз боягу- зи в США, а дія і чин спасуть світ від заглади і принесуть перемогу.

С. РОМАНОВИЧ

Святвечір на Різдво

(Закінчення з 2-ї сторінки)

їни від українських борців поза нею: за останнє десятиліття відбулися і за- вершуються процеси злиття та вирів- няння ріжниць, що їх колись штучно створили наші вороги. В Україні прохо- дить кристалізація великого народу. В Україні йде процес плідної виміни по- глядів світосприймання. В Україні про- ходить також нова синтеза церковного життя... Надбання греко-католиків пі- шло в річище церковної синтези, стаю- чи одним із мотивів протимосковських впливів у наростаючому новому украї- нькому церковному поході.

В Різдвяний час усім українцям, що живуть поза межами України, треба глибоко вдуматися і вирішувати. Час проби сил взаємної борні, роздвібуван- ня і недовір'я проминув. Україна та її нарід на Батьківщині переросли нашу еміграцію!..

Приходимо до найважливішої для нас церковної ділянки української еміграції. В сучасну пору бачимо в усіх народів зворот до Бога, до Церкви. Розгнудані кличами, рухами й спробами державно- го фасону ріжних скрайних фразеоло- гій, що звали себе ідеологами, — народи світу шукають виходу з пастки, настав- леної фантастами фанатизму. В житті нашого народу Українська Православна Церква в цілій його історії відіграла велику моралізуючо-національну роллю виховання і збереження народу в усіх його історичних переживаннях. Саме тому ролі Церкви в житті нашого на-

роду й сьогодні дуже важлива.

Ідеалом кожного патріота є працюва- ти на те, щоб побачити свій нарід само- стійним. А Церква народу є чи на най- важливішим чинником його життя. Вільний народ хоче вільної держави і вільної Церкви. Геополітичне розташу- вання України ставить якраз такі вимоги. До 1686 р., до часу загарбання Українсь- кої Церкви Московою — Київська мит- рополія, тобто Українська Церква тво- рила своє власне життя. Пригляньмося, будь ласка, ближче сміливим плямам великого митрополита Петра Могили, який шукає повороту, захованого на за- ході духа Сходу, що туди замандрував був перед набігами степовиків. Сьогодні від українців вимагається іменем і пра- вом українського незалежного патріяр- хату взяти на себе історичну роллю по- єднати Захід зі Сходом. Поєднати так, як це було в перших віках християнст- ва, коли була щира християнська ду- ша, віруюча в Ісуса Христа, без почи- тання людської гордості.

Яким правом мав би чужинець в сані єпископа керувати Українською Право- славною Церквою?

Не хоче Україна мати вже жодних чужинців керівниками Української Цер- кви. Йдуть часи, які поставлять усіх нас перед ці завдання. Будуть це часи нашого українського, церковного істо- ричного іспиту.

Будьмо всі готові до нього. Крипиться духом. Перемога Христа гряде.

На щастя, на здоров'я, на Новий Рік!..

(Продовження з 3-ї сторінки)

дали цикльостилові деструктивні летюч- ки, а хтось роздавав провокативні еля- борати, друковані на машинці, анонімо- вого походження. Все це скінчилося фі- яском.

До досягнень минулого року в украї- нькому житті безсумніву належить ус- пішне підготування та переведення 5-ї сесії УНРади. УНРада не тільки не «розпалася» і не «занепадала», а вишла з цього політичного іспиту її фракції цілісною, та ще й збільшеною, розбу- дованою. До УНРади повернулася фрак- ція ОУН, що є вислідом всієї підготов- чої й такої, здавалося, затяжкої кампа- нії. Цей вчинок ОУН й його політичне значення було вже оцінено, й не раз, належно всіма людьми доброї волі, нашим часописом також.

Тільки опозиція, далєбі, поставилася до цього не дуже симпатично. Не го- воримо про голосування фракції опози- ції на 5-й сесії проти кандидата ОУН на Голову УНРади, — це нормально. Говоримо про інші прояви. Оце якраз на переломі старого року й нового ви- пурхнула «перша ластівка» (перша пі- лясесійна!) у формі новорічного «Укра- їнського селянина», що тепер став, зда- ється, й органом УСР, якщо судити з публікацій в цьому числі. Ця новорічна ластівка СЗСУ й соціалістів показала, що нічого не змінилося, це число є пов- торенням усіх попередніх, щодо його стилю, — поборювання діячів ДЦ дискримінацією їх, тощо. І з цієї появи

ясно, що УНРада й її ВО мусять бути приготувані до повернення старого руйнівального походу проти них, який оце розпочато наново. На жаль. Це ми кажемо на переломі двох років — ста- рого й нового, — на жаль. Кажемо шир- о, бо глибоко переконані, що ця робота не принесе нічого доброго для її інспі- раторів і надхненників. І те, що цю «новорічну ластівку» роздається скрізь масово й безкоштовно, чим заповідаєть- ся ґрунтовний похід проти УНРади, бо- десь є на те, мовляв, добрі засоби, це криє в собі дуже поганий симптом.

Які це події, варті уваги, сталися в минулому році?

Перехід на захід Миколи СЕРЕДИ! Це безсумніву дуже важлива для нас по- дія. Так само перехід на захід профе- сора КЛОЧКА. В цих подіях якразо блиснула правда про нашу Батьківщи- ну, про її змагання до волі, про наста- нову українського народу на боротьбу за свободу, проти московської окупації. В цім джерело надій для всіх нас. Бож багато почало морально заламуватися, особливо під тиском ворожої пропаган- ди єдиноділимців, а надто під тиском ріжних малоросів та федералістів з їх- льюю антиукраїнською практикою; втрачати надії, втрачати віру в свій на- рід.

(Закінчення в наступному числі)

З Різдва Христового!

За хоробрих...

У неділю 10. грудня 1961 р. у Свято-Покровській УАПЦеркві після Богослуження, за ініціативою голови управи Товариства прихильників Української Народної Республіки проф. П. Г. Чупруна, було відслужено вдячний Богові молебень за живих учасників — хоробрих лицарів Першого Зимового Походу Армії УНР: генералів, старшин та козаків, що живуть і діють в розселенні, та за здоров'я поручника Армії УНР і лицаря ордену «Залізного Хреста» Матвія Савича Суржко, як живого воюючого тих знаменних подій, що відмічає сьогодні день свого 60-тиліття народження.

Ще перед молебнем настоятель храму о. Михайло Куданович виголосив з амвону змістовне патріотичне слово, що сказав:

«На протязі всієї історії боротьби українського народу за свою державну незалежність, від Святослава Хороброго до Богдана Хмельницького й Симона Петлюри — наша держава була тоді сильною й непохитною, коли мала своє національне, вітчизняне військо. В Першому Зимовому Поході взяла участь українська військова еліта з: генералів, полковників, старшин та найхоробріших козаків, загартованих в боях на всіх фронтах України. Це були — орли і гордість нації. Разом з Національною Революцією, свідомо залишив свою Буду-Орловецьку на Київщині, а з нею і батьківські достатки, молодий юнак Матвій Суржко, що подався до Таращанського полку «Вільного Козацтва», а тоді пересів на коня, та в Першому кінному ім. гетьмана Івана Мазепи полку боронив Українську Народну Республіку на протязі 1917-1920 років, закінчуючи нерівний змаг історичним Зимовим Походом в ранзі поручника й лицаря ордену «Залізного Хреста»... Тільки в контакті з Батьківщиною мусимо стояти на сторожі тягlosti української визвольної боротьби за соборність, незалежність і суверенність. А дух Зимового Походу буде вічно жити з нами!»

В церкві молилося до 200 христоробілих воїнів і мирян, що були на Богослуженні. Під час Молебня співав церковний хор в повному складі до 30-ти хористів, під диригентством Петра Курленка. В цей день поручник Матвій

Суржко сповідався й причащався з дружиною та дітками, як воїн, що ніколи не розлучався з Богом.

Після Молебня в парафіяльній залі за спільними столами відбулася скромна побратимська перекуся, на якій військово-Товариство, прихильники УНР-Республіки та миряни звеличили 60-тиліття українського воюючого, лицаря й патріота Матвія Савича Суржко, що зберігає рідні українські традиції в українській громаді та виховує діток в любові до Бога й України і цим подає добрий приклад для молодших, підрастаючих поколінь за океаном.

Кость СЛОВІДСЬКИЙ

З Різдва Христового!

Військова управа Крайової Організації ЛСР у Франції з нагоди Різдва Христового і Нового Року вітає державний Центр УНР, Головну Військову Управу ЛСР, ЦК УРДП і її Генерального Секретаря І. П. Багряного, Крайовий Комітет УРДП у Франції, церковних достойників Українських Церков, редакцію «УВ», а-во «Штурм», та всіх членів і прихильників ЛСР і всіх українців на Батьківщині і розсіяних по всьому світі.

Бажаємо всім чистої Христової радості, бадьорости, непохитної віри в нашу перемогу над ворогом, нерозривної єдності, світлої любові та переможного побороення ворога в 1962 р. й осягнення вимріяних ідеалів незалежної Української Народної Республіки.

За військову управу КО ЛСР у Франції
Ів. КОВАЧ

З нагоди Різдва Христового і Нового Року вітаємо український народ у поневоленій Батьківщині та страждивих у концтаборах Російської імперії, головні управи і членство ДОБРУС-СУЖЕ-РОВського руху, Президента і Віцепрезидента УНР в екзилі, УНРаду і ВО, «Українські вісті», передплатників і читачів «УВ», всі братні громадсько-політичні організації.

ФІЛІЯ ДОБРУСУ в Равенсбурзі

Церковні збори в Парижі

В неділю 17. грудня ц. р. після служби Божої в православної церкві відбулися інформаційні збори парафіяльної ради, Будівельного комітету й парафіян, що були присутні в церкві.

Всього присутніх було 35 осіб. Після відкриття зборів головою парафії інж. Масловим, взяли слово голова Будівельного комітету П. Плевако, заступник голови А. Жуковський, інж. Коваленко, інж. Татарчук, пані Солонар, пані Прокопович, пані Гораїн та інші.

Темою доповідів і промов було питання про купівлю Будівельним комітетом протестантської церкви в Парижі.

Односторонньо висловлено за необхідність — купити вказану церкву.

В кінці зборів внесли пожертви на храм св. Симона по дві цеглини (100 н. фр.): пані Катерина Штуль, Сопільник, М. Грвушецький. Задекларували купівлю: по дві цеглини (100 н. фр.) — Гаврилко, пані Балуца, М. Ковальський; по 4 цеглини (200 н. фр.) — інж. Татарчук, проф. Шумовський; по 20 цеглинок (1000 н. фр.) — інж. Маслов, інж. Жуковський і 40 цеглинок — П. Плевако. Пані Прокопович пожертвувала

платиновий хрест з брілянтами. Пані Гораїн внесла пропозицію дати в залі набуваємої церкви концерт колядок у суботу 20. або в неділю 21. січня 1962 року, — на сплату решти залежності за нову церкву.

Збори звертаються з закликом до всіх громадян взяти інтенсивну участь в організації концерту зголошенням співачок і співаків до диригента православної церкви в неділю 24. грудня до 13 год.

Одночасно збори оголошують свій заклики до українського громадянства про дальше набування цеглинок на користь репрезентативного храму св. Симона в Парижі.
П. ПЛЕВАКО

Висвята священика УАПЦ

17. грудня ц. р. в Карлсруе (Західня Німеччина) Митрополит Ніканор висвятив у сан ієрея УАПЦеркви Бориса Хайневського, якого призначено настоятелем УАПЦ Сходу Франції о. прот. Т. Гаврику.

Настоятель парафій Сходу Франції прот. Т. ГАВРИК

Праця в англійській мові

Восени ц. р. велике німецьке видавництво Bong-u. Ko.-Verlag, (20a) Uelzen /Hanu., Ringstrasse 4, — яке існує понад 90 років, видало велику збірну працю англійською мовою «Russian bolshevism.»

Чепурно видана книга складається з розвідок українських науковців, об'єднаних у Незалежній Асоціації Советознавців:

проф. д-р Ю. Бойко вмістив у цій книзі дві свої праці. Одна з них показує залежність лєнінізму-сталінізму від ідеології російського народництва; в другій — розкрито ідейний зв'язок в розв'язанні національної проблеми між царською і советською Росією;

проф. д-р О. Кульчицький дослідив праці російського філософа Бердяєва, як аналітика російськості большевизму;

доц. А. Сулима насвітлила цікаве питання: як російські вчені, письменники й публіцисти передчували неминучість приходу большевизму в Росії.

Праці згаданих українських учених оперті на величезному матеріалі з різних мов. В цитатах і посилках використано кілька сот різномовних джерел. Книга щойно останнім часом іде до продажу. Її ціна в заокеанських країнах 6 дол., у Німеччині — 23 нім. марки.

Видавництво надіслало від себе один

Коротко — з життя на чужині

Відбувся Шевченківський вечір, що його влаштував нещодавно у м. Мелборн Союз Українок провінції Вікторія (Австралія). Ініціатором концерту була Грина Білінська, член управи місцевого Союзу Українок. Воно вийшло поза рамки звичного в таких випадках ювілейного ритуалу. Інспірував його відомий автопортрет Тараса Шевченка, що представляє молодого поета з запаленою свічкою. Копію для сцени цього автопортрету виконав талановитий український маляр Володимир Цибульський в Австралії. В святковій залі, одній з найкращих в Мелборні, на всіх столах горіли свічки, освітлюючи квіти і сніжно білі обриси. Коли згасили електричне світло, свічки створили винятковий настрій. Крім Грини Білінської, другою господаркою вечора, що приймала чужинців, була пані Грін, сестра прем'єр-міністра Австралії — Роберта Мензіса. Пані Грін передала привіт святковій громаді від австралійського прем'єра, лист якого зачитано. В своєму листі прем'єр Роберт Мензіс вітає Союз Українок Вікторії з їхньою ініціативою шанувати пам'ять великого борця за свободу Тараса Шевченка. На Шевченківський вечір в Мелборні прибуло багато австралійських гостей; між ними високі достойники країни та члени дипломатичного корпусу. Вступну промову виголосив міністер Райл, член ліберальної партії. Промовець підкреслив значення таких зустрічей, на яких австралійці мають нагоду познайомитися з великими постаттями народів, члени яких стають австралійсь-

примірник книги «Російський большевизм» Його Ексцеленції Архiepіскопові І. Бучкові. Владика відгукнувся на цей подарунок сердечними словами подяки спеціальним листом, який звучить так:

«Вельмишановні Панове! Будьте ласкаві прийняти мою найкращу подяку за ласкаве надіслання одного примірника цінної книги «Російський большевизм», яка містить у собі праці трьох українських учених і добрих знавців Східньої Європи та особливо московського комунізму. Книга насвітлює більш як на 300 сторінок ніщо інше, як тільки правду про нинішній большевицький світогляд і про московський імперіалізм, який становить небезпеку для західнього та для всього нині ще вільного світу. Навряд чи треба доводити, що останні політичні події лише дають непохитні докази до цього. Слід було б побажати, щоб цей твір трьох українських учених служив не тільки засобом свідомлення для загалу, але також і енергійним попередженням перед страшною небезпечкою знищення, щоб усі вільні народи з'єдналися для рятунку своєї свободи в справедливості й мирі.

Прийміть вислови моєї пошани
Іван БУЧКО
Архiepіскоп Лемківський,
Апостольський Візитатор».

кими громадянами. Міністер Райл висловив подяку Союзу Українок, що знайомить австралійців з постаттю найбільшого поета України — Тараса Шевченка. Концертна частина Шевченківського вечора в Мелборні складалася з добрих співів і музики. Найбільшим успіхом користувалися, густо нагороджувані оплесками, два нові українські квартети: жіночий, під назвою «Коралі», й чоловічий, який надав собі назву «Акорд». Обидва квартети виконали низку пісень із українського народнього і класичного репертуару. Місцева преса похвально відзначила успіх цього Шевченківського вечора.

Увага, українці!

Здібні пропагатори-продавці моїх фабрикати в Німеччині та інших країнах заробляють у місяць понад 1000 нм. Спробуйте також і Ви!

Ближчі інформації:

Chem. Fabrik N. Kowaluk,
(22b) Mainz-Bretzenheim, Kirchstr. 4.

Тижневик політики, культури
і громадського життя

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Адреса редакції й адміністрації
„U K R A I N S K I W I S T I“
Neu-Ulm/Donau, Schlieflach 32

Місячна передплата «УВ» в Німеччині, вклучно з пересилкою, коштує 3.50 нм.

ІНФОРМАЦІЯ

Комісія видавничої допомоги праць проф. В. М. Іваниса повідомляє громадянство, що впродовж цього року пощастило частинно напечатати великі фінансові труднощі і видати **четвертий том** мемуарів «Стежками життя». У цьому, четвертому, томі мемуарів написано про останню збройну боротьбу на Кубані й у Криму; про трагічний кінець тієї боротьби й евакуації козаків та цивільного управління на острів Лемнос в Егейському морі; про розселення далі по Балканських державах (Югославія, Болгарія) й інших країнах; про діяльність кубанських парламентаристів у столицях: Грузії, Туреччині, Югославії, Польщі, Франції й Чехо-Словащині. Цей том охоплює період від травня 1920 р. по жовтень 1925 року.

Лішається ще видати останній — п'ятий том спогадів за найдовший час буття — майже за 40 років перебування на чужині... П'ятий том присвячений характеристиці української еміграції, а також хронологічне продовження спогадів про наукову діяльність проф. В. М. Іваниса, його працю в українських вищих школах: Українській Господарській Академії (УГА), в Українському Технічно-Господарському Інституті (УТГІ); про довголітнє головування в Союзі Українських Інженерів Емігрантів та педагогічну працю в Українському Рільничому Ліцеї в Черниці біля Львова.

В п'ятому томі описано також життя автора (і йому відомі події) під німецькою окупацією під час другої світової війни, післявоєнний трилітній період життя в нових еміграційних обставинах під окупацією переможців — західніх альянтів, ще одну еміграційну подорож за Атлантику і фрагменти з перебування в Канаді.

П'ятий том написаний і готовий до друку, але через вичерпання грошових засобів, і заборгованість за попередні томи, не може бути відданий до друкування. Видання цього, останнього, тому буде дорожче, бо він матиме понад 400 сторінок друку і понад 30 ілюстрацій, а тому передбачається трохи більша його продажна ціна після видання. Автор бажає хоча частинно віддячитися всім тим особам, що дотепер заплаатою за вислані їм книжки і пожертвами змогли видати попередні томи мемуарів. За це автор бажає вислати п'ятий том спогадів по дешевшій ціні.

Комісія щиро дякує всім за цю велику допомогу і ще раз звертається з щирим проханням до всіх, хто і цим разом бажає та може допомогти проф. В. М. Іванисові, просимо прислати передплату на п'ятий том спогадів, який передплатою коштуватиме так, як і попередні томи. Після видання ціна буде більша.

Одночасно просимо всіх, хто за одержані книжки не прислав вартості — відіслати ті книжки авторові. З почуттям вдячності надіємося на зрозуміння з нашого громадянства і щирю допомогу.

За Комісією Видавничої Допомоги:

Д-р І. В. САДОВСЬКА-НІТЕФОР
(голова)

І. Т. ДУБИЛКО
(секретар)

Адреса автора:

Prof. V. I w a n y s
134 Dovercourt Rd.
Toronto 3, Ont., Canada

Складайте на Пресовий фонд „УВ“!